

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Tomáš Hájek

Stanovy akciové společnosti

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: doc. JUDr. Petr Liška, LL.M., Ph.D.

Katedra: Katedra obchodního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 8. 3. 2022

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 120 313 znaků včetně mezer.

Tomáš Hájek

diplomant

V Praze dne 8. 3. 2022

Poděkování

Na tomto místě bych chtěl poděkovat doc. JUDr. Petru Liškovi, LL.M., Ph.D. za odborné vedení diplomové práce, jakož i za řadu podnětných myšlenek a připomínek.

Rovněž bych chtěl poděkovat své rodině a přítelkyni za trpělivost a podporu v průběhu mých studií.

Obsah

Úvod.....	6
1. Pojem stanov akciové společnosti.....	7
1.1. Právní povaha stanov.....	7
1.2. Interpretace stanov.....	8
1.3. Forma stanov.....	9
1.3.1. Forma plné moci pro založení společnosti.....	10
1.3.2. Nedodržení formy stanov.....	11
1.4. Rozpor stanov se zákonem.....	12
1.5. Povinnost publicity stanov.....	13
1.6. Stanovy zvláštních subjektů.....	14
2. Změny stanov akciové společnosti.....	15
2.1. Změna stanov dohodou všech akcionářů.....	15
2.2. Změna stanov rozhodnutím valné hromady.....	15
2.2.1. Rozhodnutí, jehož důsledkem je změna stanov.....	17
2.3. Změna stanov v důsledku jiné právní skutečnosti.....	17
2.4. Účinnost změny stanov.....	18
2.5. Jednorázový průlom do stanov.....	18
3. Náležitosti stanov.....	19
3.1. Obligatorní náležitosti.....	19
3.1.1. Obligatorní náležitosti – celá doba trvání společnosti.....	20
3.1.1.1. Sídlo.....	20
3.1.1.2. Obchodní firma.....	21
3.1.1.3. Předmět činnosti.....	22
3.1.1.4. Základní kapitál.....	22
3.1.1.5. Akcie.....	23
3.1.1.6. Systém vnitřní struktury.....	26
3.1.2. Obligatorní náležitosti – lze vypustit po vzniku společnosti.....	26
3.1.2.1. Údaje o tom, kolik akcií který zakladatel upisuje.....	26
3.1.2.2. Emisní kurs a jakým vkladem bude splacen, způsob a lhůta splacení.....	27
3.1.2.3. Výše splacení základního kapitálu k okamžiku vzniku společnosti.....	27
3.1.2.4. Údaje o nepeněžitých vkladech a jejich vkladatelích.....	27
3.1.2.5. Zřizovací náklady společnosti.....	28
3.1.2.6. Určení členů volených orgánů, správce vkladů a majetkových účtů.....	28
3.2. Fakultativní náležitosti.....	28
4. Dopady novely zákona o obchodních korporacích.....	31
4.1. Vypuštění nepotřebných údajů ze stanov.....	31
4.2. Vztah smlouvy o výkonu funkce a stanov.....	32
4.3. Přejícná ustanovení novely zákona o obchodních korporacích.....	32
5. Analýza stanov konkrétních akciových společností.....	33
5.1. ŠKODA AUTO a.s.....	33
5.1.1. Forma stanov.....	33
5.1.2. Publikační povinnost.....	34
5.1.3. Soulad s novelou zákona o obchodních korporacích.....	34

5.1.4. Obligatorní náležitosti.....	34
5.1.5. Fakultativní náležitosti.....	35
5.1.6. Rozpor stanov se zákonem.....	37
5.2. Česká zbrojovka a.s.....	37
5.2.1. Forma stanov.....	38
5.2.2. Procesní postup přijetí změny stanov.....	38
5.2.3. Publikační povinnost.....	39
5.2.4. Soulad s novelou zákona o obchodních korporacích.....	39
5.2.5. Obligatorní náležitosti.....	39
5.2.6. Povinnosti vyplývající ze zvláštních zákonů.....	41
5.2.7. Fakultativní náležitosti.....	41
5.2.8. Rozpor stanov se zákonem.....	43
5.3. Air Bank a.s.....	44
5.3.1. Forma stanov.....	44
5.3.2. Publikační povinnost.....	44
5.3.3. Soulad s novelou zákona o obchodních korporacích.....	45
5.3.4. Obligatorní náležitosti.....	45
5.3.5. Povinnosti vyplývající ze zvláštních zákonů.....	46
5.3.6. Fakultativní náležitosti.....	46
5.3.7. Rozpor stanov se zákonem.....	48
Závěr.....	49
Seznam zkratk.....	52
Seznam použitých zdrojů.....	54
Abstrakt a klíčová slova.....	58
Abstract and key words.....	59

Úvod

Akciová společnost je kapitálovou obchodní společností, pro jejíž založení je nezbytné přijetí stanov. Stanovy jsou základním organizačním dokumentem společnosti, a to po celou dobu její existence od jejího založení, přes její vznik až po její zánik. Jedná se o soubor pravidel, který řídí fungování a uspořádání akciové společnosti.

Cílem této práce je shrnout a detailně rozebrat veškeré dosavadní teoretické poznatky a právní úpravu vztahující se ke stanovám akciové společnosti a tyto poznatky následně aplikovat v praxi při analýze konkrétních stanov některých akciových společností.

Práce je rozdělena do pěti kapitol. První kapitola se věnuje právní povaze stanov, jejich výkladu, formě, včetně otázek jejího nedodržení, otázkám rozporu stanov se zákonem a jeho následkům, a povinností ohledně publikace stanov a povinností vyplývajícím ze zvláštních zákonů.

V druhé kapitole se zabývám otázkami změn stanov. Rozebrány jsou všechny možnosti změn stanov, ať už vyplývají z vůle akcionářů nebo jsou důsledkem některých jiných právních skutečností. Pozornost je věnována i účinnosti změn stanov a jednorázovému průlomům do nich.

Ve třetí kapitole jsou rozebrány náležitosti stanov akciové společnosti. Jednotlivé obligatorní náležitosti vyplývající z občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích jsou popsány v samostatných pododdílech. Nechybí ani pojednání o fakultativních náležitostech, ovšem těmi se zabývám spíše obecně a přehledově. Některé konkrétní fakultativní náležitosti jsou řešeny ve stanovách společností, které byly v této práci podrobeny analýze.

Čtvrtá kapitola se zabývá některými změnami a novými požadavky právní úpravy, jež přinesla novela zákona o obchodních korporacích s účinností od 1. 1. 2021. Soulad s novelou zákona o obchodních korporacích je opět posuzován u konkrétních společností v následující kapitole.

Poslední kapitola je zaměřena na již zmíněnou analýzu stanov konkrétních společností. Pro tuto práci jsem zvolil stanovy společností ŠKODA AUTO a.s., Česká zbrojovka a.s. a Air Bank a.s. Posuzovány jsou skutečnosti, které jsou teoreticky popsány v předchozích kapitolách. Jako poslední je u každé společnosti posuzován rozpor stanov se zákonem.

V závěru je pak komplexně shrnut výsledek celé této diplomové práce a výsledek jednotlivých analýz. Výsledkem diplomové práce je zhodnocení právní úpravy a toho, jak jsou některé významné akciové společnosti v České republice schopny naplňovat požadavky kladené zákonem na stanovy a také některá doporučení, jak lze jejich znění upravit, aby byly výkladově jednoznačné a bezvadné.

1. Pojem stanov akciové společnosti

Stanovy jsou společenskou smlouvou, tedy „*jedním ze zakladatelských právních jednání, jímž se ustavuje právnická osoba*“¹, v tomto případě akciová společnost. Pouze společenskou smlouvou je možné založit obchodní korporaci. Společenská smlouva je podle § 3 odst. 3 ZOK termín zastřešující pojmy stanovy a zakladatelská listina. Nad termínem společenské smlouvy pak stojí právě termín zakladatelské právní jednání, který užívá občanský zákoník. Pojem společenská smlouva naopak občanský zákoník nezná.

1.1. Právní povaha stanov

V minulosti, obzvláště před rekonstrukcí obchodního práva, se vedl spor o právní povahu stanov. Dnes je již tato otázka vyřešena a právní doktrína i judikatura jsou v tomto v zásadě jednotné. V právní doktríně vznikly tři teorie, které na zakladatelské právní jednání pohlíží jako na smlouvu (smluvní teorie), jako organizační akt podobný zákonu (normativní teorie), a následně kombinace obou těchto přístupů (modifikovaná normativní teorie). Dnes dominuje modifikovaná normativní teorie, podle které na počátku převládá smluvní charakter, ale po vzniku společnosti dochází ke změně povahy zakladatelského právního jednání a stává se z něj soubor pravidel, který řídí fungování společnosti. Specifičnost zakladatelského právního jednání spočívá právě v tom, že po vzniku společnosti zavazuje zakladatele (a členy orgánů a další), ale vyvolává účinky i vůči třetím osobám (věřitelům, investorům).²

Stanovy akciové společnosti jsou smlouvou *sui generis*.³⁴ Tento názor zastává i zahraniční literatura.⁵ Že se jedná o smlouvu potvrzuje i § 125 odst. 1 OZ, když uvádí, že právnickou osobu zakládá více zakladatelů přijetím stanov nebo uzavřením jiné smlouvy. Jelikož se jedná o smlouvu, tedy právní jednání, kterým mezi sebou smluvní strany zakládají právní vztah a tím i vzájemná práva i povinnosti, zpravidla se bude jednat o právní jednání nejméně dvoustranné. V případě, že bude akciová společnost založena jediným zakladatelem, jsou stanovy jednostranným právním jednáním, to znamená, že mají povahu zakladatelské listiny.

¹ ČERNÁ, Stanislava, ŠTENGLOVÁ, Ivana, PELIKÁNOVÁ, Irena a kol. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, s. 104.

² RONOVSÁ, Kateřina, HAVEL, Bohumil. *Povaha a pravidla výkladu (nejen) zakladatelských právních jednání soukromých korporací*. Právní rozhledy 18/2016, s. 611.

³ ČERNÁ, Stanislava, ŠTENGLOVÁ, Ivana, PELIKÁNOVÁ, Irena a kol. *Právo obchodních korporací*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 412.

⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 8. 2003, sp. zn. 29 Odo 146/2003, publikovaný ve Sbírce civilních rozhodnutí a stanovisek pod č. 27/2004.

⁵ MASON, Roger. *Company articles and company constitution*. London: Thorogood, 2011, s. 30-31.

Když se podíváme na zařazení stanov, resp. společenské smlouvy, podle druhů smluv se jedná o smlouvu pojmenovanou, jelikož je výslovně upravena zákonem, smlouvu kauzální, důvodem jejího uzavření je založení společnosti a kauza také určuje její právní následky, smlouvu organizační, je organizačním základem nového subjektu, smlouvu ve prospěch a k tíži třetího, neboť stanovy zavazují i společnost jakožto vznikající subjekt a stejně tak i akcionáře, kteří hlasují na valné hromadě proti návrhu na změnu stanov, a o smlouvu úplatnou resp. směnnou, zakladatelé musí splnit vkladovou povinnost (splatit emisní kurs akcie, ať už peněžitým či nepeněžitým vkladem) a na základě toho mají od společnosti po jejím vzniku dostat protiplnění v podobě podílu ve společnosti.

Jelikož se v případě stanov akciové společnosti, jak už je zmíněno výše, jedná o smlouvu, tedy obecně o právní jednání, použijí se subsidiárně ustanovení občanského zákoníku týkající se právních jednání. Především půjde o ustanovení o výkladu, formě a neplatnosti právních jednání. Tato ustanovení ale nelze použít bez dalšího, protože se v případě stanov nejedná o „běžnou smlouvu“, která nemá vždy účinky pouze *inter partes* a její charakter se se vznikem společnosti mění. Podrobněji budou jednotlivé aspekty tohoto specifického právního jednání rozebrány v následujících podkapitolách.

Co se týče závaznosti stanov, která byla již částečně zmíněna, stanovy zavazují smluvní strany, kterými jsou zakladatelé společnosti. Stanovy působí jako všechny smlouvy *inter partes*, i zde se uplatní obecná zásada *pacta sunt servanda*, ale zvláštností je zde to, že zavazují i jimi zakládanou společnost⁶. Dále také stanovy zavazují orgány společnosti a jejich členy⁷. Příkladem je možnost akcionáře dovolávat se neplatnosti usnesení valné hromady pro rozpor se stanovami podle § 428 ZOK ve spojení s § 258 OZ.

Pokud se podle § 124 OZ neuvede ve stanovách, na jaký čas se akciová společnost ustavuje, platí, že je ustavena na dobu neurčitou.

1.2. Interpretace stanov

Jak už je uvedeno výše, stanovy jsou společenskou smlouvou a jsou zakladatelským právním jednáním. Pokud by byla akciová společnost založena zakladatelskou listinou, je třeba takovou listinu posoudit podle jejího obsahu, nikoliv podle označení (§ 555 odst. 1 OZ)⁸, tedy jako stanovy a pro účely výkladu je nutné ji považovat za smlouvu. Není podstatné, jakým

⁶ ELIÁŠ, Karel. *Akciová společnost: systematický výklad obecného akciového práva se zřetelem k jeho reformě*. Praha: Linde, 2000, s. 152.

⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 10. 2012, sp. zn. 29 Cdo 3191/2010, publikované ve Sbírce civilních rozhodnutí a stanovisek pod č. 19/2012.

⁸ ŠTENGLOVÁ, Ivana, ŠUK, Petr In ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 582.

způsobem se akciová společnost zakládá, podstatné je, že vždy půjde o projev vůle čili právní jednání. Pro určení, jaká pravidla občanského zákoníku pro výklad právních jednání se pro výklad stanov použijí, je podstatné rozlišit dva základní přístupy. Přístup subjektivizující, který dává přednost skutečné vůli a úmyslu jednajících (teorie vůle), a vedle toho přístup objektivizující, který naopak dává přednost projevené vůli a významu tohoto projevu (teorie projevené vůle). Oba přístupy vycházejí z historických právních doktrín. Jelikož se u zakladatelského právního jednání nebylo možné vzhledem k jeho právní povaze (smlouva *sui generis*) zcela přiklonit ani k jednomu přístupu, vyvinul se v druhé polovině minulého století nový přístup, dnes převažující teorie důvěry, která oba přístupy kombinuje a k níž se přihlásil i občanský zákoník. Při výkladu bude samozřejmě záležet na tom, zda se jedná o relativně uzavřenou společnost (například založenou jediným zakladatelem), kde se budeme blížit spíše výkladu subjektivizujícímu nebo o otevřenou a veřejnou společnost, kde naopak budeme blíže objektivizujícímu výkladu. Stejně tak bude záležet, zda půjde o výklad pravidel statutárních, tedy úpravu zpravidla kogentních práv tvořících tvrdé jádro společenské smlouvy, kde se opět blížíme spíše výkladu objektivizujícímu, nebo o výklad pravidel doprovodných, která jsou tvořena úpravou dispozitivních práv, kde jdeme naproti subjektivizujícímu výkladu. Doprovodná pravidla mohou na rozdíl od těch povinně zveřejňovaných zůstat nepublikovaná, je zde dán větší prostor pro autonomii vůle vzhledem k dispozitivnosti, a právě proto se zde bude klást větší důraz na subjektivizující výklad tím více, čím vzdálenější budeme od pravidel statutárních.⁹

Závěr poskytl Nejvyšší soud¹⁰, když uvedl, že společenskou smlouvu, vzhledem k tomu, že zavazuje i osoby, které nejsou její stranou, nelze vykládat pomocí § 556 odst. 1 věty první OZ a vycházet ze skutečné vůle stran, ale uplatní se pravidlo § 556 odst. 1 věty druhé OZ, tedy přisouzení významu projevu vůle, jaký by mu přikládala osoba v postavení toho, jemuž je projev vůle určen. Výjimku podle Nejvyššího soudu tvoří ujednání týkající se pouze zakladatelů, netvořící materiální obsah společenské smlouvy nebo ta ujednání, která se uplatní pouze před vznikem společnosti. Tam lze uplatnit výklad reflektující skutečnou vůli zakladatelů. Nejvyšší soud¹¹ zároveň potvrdil i využití § 574 OZ na zakladatelské právní jednání, které dává přednost výkladu nevedoucímu k neplatnosti ujednání, pokud je takový výklad vůbec možný.

1.3. Forma stanov

Stanovy akciové společnosti jsou zakladatelským právním jednáním, jak už je zmíněno výše. Občanský zákoník pro zakladatelské právní jednání stanoví povinnost písemné formy.

⁹ RONOVSÁ, Kateřina, HAVEL, Bohumil. In (2016) op. cit. pozn. 2.

¹⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 12. 2019, sp. zn. 27 Cdo 5749/2017.

¹¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2020, sp. zn. 27 Cdo 4460/2018, publikované v Ius Focus, 5/2021.

Zákon o obchodních korporacích tuto povinnost ještě následně zpřísňuje v § 8 ZOK, kde pro společenské smlouvy kapitálových společností a společností založených jediným zakladatelem stanoví povinnost, aby byly ve formě veřejné listiny, tedy ve formě notářského zápisu (§ 776 odst. 2 ZOK).¹² Povinnost formy veřejné listiny u společností založených jediným zakladatelem podle § 8 odst. 2 ZOK je duplicitní, jelikož takovými společnostmi mohou být pouze kapitálové společnosti, a tudíž je povinnost stanovena už předchozím odstavcem téhož paragrafu.

1.3.1. Forma plné moci pro založení společnosti

V praxi se někdy můžeme setkat se situacemi, kdy k založení společnosti využije některý ze zakladatelů plnou moc, kterou zmocní jinou osobu k přijetí zakladatelského právního jednání. Vystává otázka, zda v takovém případě musí plná moc být ve stejné formě jako je tomu u zakladatelského právního jednání, tedy zda i plná moc bude muset být ve formě veřejné listiny jako je tomu u společenských smluv kapitálových společností nebo postačí méně přísná forma, písemná s úředně ověřeným podpisem. Řešení bylo možné hledat v § 6 ZOK nebo v § 441 OZ ve znění před jeho novelizací, který vyžadoval pro plnou moc stejnou formu jako pro samotné právní jednání. Novelizací § 441 OZ, která situaci ohledně formy plné moci vyjasnila, předcházelo kontroverzní rozhodnutí Nejvyššího soudu, který subsumoval plnou moc pod § 6 ZOK a dovedl závěr, že ustanovení § 6 ZOK je ustanovením zvláštním a uplatní se přednostně před § 441 OZ ve znění před novelizací, tudíž postačí, aby plná moc k přijetí zakladatelského právního jednání byla udělena v písemné formě s úředně ověřeným podpisem zakladatele.¹³ Toto rozhodnutí rozdělilo právní veřejnost a objevily se souhlasné i nesouhlasné názory. Mezi názory, které rozhodnutí kritizovaly, zaznívaly zejména argumenty, že se jedná o nesprávnou subsumpci pod § 6 ZOK, nesprávně určený vztah speciality § 6 ZOK vůči § 441 OZ ve znění před jeho novelizací, a dále také argument, že Nejvyšší soud s argumentem smyslu a účelu požadavku § 441 OZ ve znění před jeho novelizací vůbec nestanovil neplatnost (§ 580 odst. 1 OZ), přestože neplatnost pro nedodržení formy upravuje speciální § 582 odst. 1 OZ a korektiv smyslem a účelem právní normy, tedy teorii kvalifikovaného rozporu, který toto speciální ustanovení neobsahuje, na něj nelze rozšířit, což Nejvyšší soud učinil.¹⁴¹⁵ Dnes již na tuto otázku nalezneme odpověď, aniž bychom museli řešit subsumpci a vztah speciality ustanovení § 6 ZOK a § 441 odst. 2 OZ, který byl právě i kvůli naléhání odborné veřejnosti

¹² Notářským zápisem se rozumí notářský zápis podle § 62 notářského řádu.

¹³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 29 Cdo 3919/2014, ve věci *Centrum ohradníků, s. r. o.* publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 43/2015.

¹⁴ HAVEL, Bohumil, KAVAN, Petr. *Vyřešil skutečně Nejvyšší soud ČR otázku plných mocí? (Problém zmocnění k založení obchodní korporace – postačuje sylogismus?)*. Právní rozhledy, 2016, č. 1, s. 17-22.

¹⁵ ČECH, Petr. *Ještě k požadavku notářského zápisu o plné moci* [online]. Právní rádce, 2015 [cit. 13. 2. 2021]. Dostupné z: <https://pravniradce.ekonom.cz/c1-63652800-jezte-k-pozadavku-notarskeho-zapisu-o-plne-moci>.

v roce 2016 novelizován a víme, že podle jeho novelizovaného znění pro plnou moc postačí písemná forma s úředně ověřeným podpisem.

1.3.2. Nedodržení formy stanov

Další otázka, která automaticky vyvstane u problematiky formy zakladatelského právního jednání, je otázka nedodržení zákonem stanovené formy. Tato otázka se rozpadá na dvě dílčí podotázky, a to otázku nedodržení formy před vznikem společnosti a po vzniku společnosti.

Ustanovení § 8 odst. 1 ZOK, který formu veřejné listiny vyžaduje, nedodržení neřeší. Je tedy třeba se zabývat tím, jaký následek nedodržení formy zakladatelského právního jednání způsobí. Pokud dojde k nedodržení formy stanov, následkem bude absolutní neplatnost stanov podle § 588 OZ a k založení společnosti vůbec nedojde. Havel tento závěr činí na základě argumentu *a fortiori - a minori ad maius* ve vztahu mírnější formy (§ 6 ZOK) k formě přísnější (§ 8 ZOK) a na základě § 564 OZ stanovujícího pravidlo pro zachování formy při změnách určitého právního jednání.¹⁶ Stejně argumenty a uplatnění § 6 ZOK zmiňuje i Lasák.¹⁷ Štenglová argumentaci, že půjde o absolutní neplatnost, doplňuje a uplatnění § 588 OZ spatřuje v tom, že § 8 ZOK je výsledkem transpozice směrnice EU a jeho porušení odporuje nejen zákon, ale i směrnici a představuje tak zjevné narušení veřejného pořádku.¹⁸ *De lege ferenda* by zákonodárce situaci vyřešil stanovením důsledku nedodržení formy přímo v ustanovení § 8 ZOK.

V případě, že stanovy nebyly v předepsané formě, ale přesto došlo k zápisu akciové společnosti do obchodního rejstříku, tedy jejímu vzniku, situace se bude řešit odlišně. Uplatní se zde § 92 ZOK, kdy soud prohlásí po vzniku společnosti za neplatnou i bez návrhu celou společnost, nikoliv stanovy. Spolu se zvláštní úpravou se uplatní obecná úprava občanského zákoníku. Dnem prohlášení za neplatnou vstupuje společnost do likvidace. Dle § 130 OZ poskytne soud právnické osobě před rozhodnutím o neplatnosti společnosti přiměřenou lhůtu k zjednání nápravy, jedná-li se o závadu, kterou lze odstranit. Nedostatečnou formu lze považovat za odstranitelnou závadu, přestože se bude jednat o absolutně neplatnou společenskou smlouvu, jelikož § 45 odst. 4 ZOK vylučuje ustanovení občanského zákoníku o neplatnosti právních jednání a důsledcích neplatnosti právního jednání pouze ve vztahu k rozhodnutí orgánu

¹⁶ HAVEL, Bohumil In (2020) op. cit. pozn. 8, s. 19.

¹⁷ LASÁK, Jan In ALEXANDER, Juraj, ARABASZ, Jindřich, ČÁP, Zdeněk, DĚDIČ, Jan, DOLEŽIL, Tomáš, FILIP, Václav, HRABÁNEK, Dušan, KRÍŽ, Josef, KUBÍK, Martin, LÁLA, Daniel, LASÁK, Jan, MAREK, Radan, MAULEOVÁ, Jana, NĚMEC, Libor a kol. *Zákon o obchodních korporacích: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 560.

¹⁸ ŠTENGOVÁ, Ivana. *Některé problémy změny zakladatelského právního jednání kapitálové obchodní společnosti*. Bulletin advokacie, 2016, č. 9, s. 27-31.

obchodní korporace, tudíž není § 582 odst. 1 OZ vyloučen a je možná konvalidace.¹⁹ Náprava by spočívala v novém právním jednání s účinky *ex nunc* vůči třetím stranám.

1.4. Rozpor stanov se zákonem

Pokud dojde k tomu, že se některá ustanovení stanov dostanou do rozporu se zákonem, následky se budou lišit podle různých situací. Záležet bude na tom, zda se jedná o rozpor vzniklý při založení a řešený buď před vznikem společnosti, nebo po jejím vzniku, anebo vzniklý až po vzniku společnosti. Stanovy mohou být dále vadné celé nebo pouze jejich část.

V situaci rozporu stanov s donucujícími ustanoveními zákona již při založení akciové společnosti posuzovaného před vznikem bude následkem neplatnosti stanov, a to buď absolutní (§1 odst. 2 OZ v souladu s § 588 OZ) nebo relativní (za podmínek § 580 OZ)²⁰. Do doby zápisu společnosti do obchodního rejstříku, tedy jejího vzniku, je možné domáhat se určení neplatnosti části nebo celých stanov určovací žalobou podle § 80 OSŘ²¹. V případě absolutní neplatnosti společnost není založena a nemůže být zapsána do obchodního rejstříku.

Pokud přesto dojde k zápisu společnosti do obchodního rejstříku, je třeba, aby soud prohlásil neplatnost celé společnosti. Jedná se o situaci podobnou jako je tomu u nedodržení formy stanov, viz výše. Buď jsou dány důvody neplatnosti společnosti podle § 129 odst. 1 OZ a soud společnost prohlásí za neplatnou, čímž vstupuje do likvidace, anebo se jedná o vadu (rozpor), který není důvodem prohlášení společnosti za neplatnou. I když nebude dán důvod prohlášení společnosti za neplatnou, není tím dotčena neplatnost rozporných ustanovení, existující již před vznikem společnosti, i po zápisu společnosti do obchodního rejstříku. Otázkou zůstává, zda je možné se domoci této neplatnosti v případě ustanovení stanov, které bylo už před vznikem společnosti stiženo relativní neplatností. Lasák²² uvádí, že tomu nic nebrání, protože to zákon nezakazuje. Rozehnal²³ zmiňuje, že bude obtížné dovodit právní zájem na takovém určení, jelikož se bude jednat o již zmíněnou určovací žalobu dle § 80 OSŘ, jejíž podmínkou úspěchu je prokázání právního zájmu. Pokud se ale někdo dovolá relativní neplatnosti úspěšně, následek bude stejný, jako když by ujednání bylo stiženo před vznikem společnosti neplatností absolutní. Pak v případě relativní neplatnosti celých stanov, kdy dojde k úspěšnému dovolání se neplatnosti, nastává situace, že zakladatelské právní jednání chybí a je dán důvod prohlášení společnosti za neplatnou. Zda bude dán důvod neplatnosti společnosti pro případ dovolání se relativní neplatnosti pouze některého či některých ujednání stanov, bude záležet na tom, zda je

¹⁹ LASÁK, Jan In (2021) op. cit. pozn. 17, s. 561.

²⁰ LASÁK, Jan In (2021) op. cit. pozn. 17, s. 1154.

²¹ DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 83.

²² LASÁK, Jan In (2021) op. cit. pozn. 17, s. 1154.

²³ ROZEHNAL, Aleš In ROZEHNAL, Aleš et al. *Obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, s. 423.

relativní neplatností stížena náležitost nezbytná pro právní existenci akciové společnosti (§ 92 odst. 2 ZOK).²⁴

Poslední situací je ta, kde vada stanov vznikne až po vzniku společnosti, tedy v situacích, kdy dochází ke změnám stanov. Následek se bude lišit podle toho, jestli změna bude přijímána valnou hromadou či dohodou všech akcionářů. V případě rozhodnutí valné hromady bude následkem fikce nepřijetí usnesení podle § 45 ZOK ve spojení s § 245 OZ, tudíž zde žádná změna stanov není. Od toho je třeba odlišit procedurální vady přijímání rozhodnutí valné hromady, které mohou vést pouze k vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady (§ 428 ZOK). V případě dohody všech akcionářů o změně stanov, jejíž obsah je v rozporu se zákonem, je následkem neplatnost změny (§ 580 OZ). I zde může jít o neplatnost absolutní nebo relativní podle obecné úpravy v občanském zákoníku. Tam, kde by se jednalo o drobný rozpor nevyvolávající neplatnost u dohody všech akcionářů, nezpůsobí takový rozpor ani fikci nepřijetí v případě rozhodnutí valné hromady o změně stanov.

1.5. Povinnost publicity stanov

Se stanovami jsou také spojeny povinnosti publicity, tedy povinnosti jejich zveřejňování ve veřejném rejstříku, konkrétně v případě akciové společnosti v obchodním rejstříku. V § 120 OZ nalezneme zmínku o veřejných rejstřících ve vztahu k právnickým osobám obecně, kde odstavec druhý zmiňuje, že jiný právní předpis stanoví, zda je součástí veřejného rejstříku sbírka listin. Tímto předpisem je zákon o veřejných rejstřících, který v § 2 ZVR stanovuje, že součástí veřejného rejstříku je sbírka listin. Sbírka listin podle § 66 písm. a) ZVR musí obsahovat právě zakladatelské právní jednání a jejich pozdější změny, a po každé změně musí být také uloženo jejich platné úplné znění. Vyhotovit nové úplné znění stanov, v případě, že dojde ke změně jejich obsahu, pak představenstvu nebo správní radě ukládá § 433 ZOK, a to bez zbytečného odkladu poté, co se o změně kterýkoliv z členů dozví. Úplné znění zakladatelského právního jednání nevyžaduje žádnou zvláštní formu.²⁵ Pokud akciová společnost stanovy nebo jejich úplná znění po změně do sbírky listin neuloží, uplatní se obecné důsledky uvedené v § 104 a násl. ZVR, které mohou po neuposlechnutí výzvy rejstříkového soudu vést k uložení pořádkové pokuty do výše 100 000 Kč nebo až k zahájení řízení o zrušení společnosti.

²⁴ LASÁK, Jan In (2021) op. cit. pozn. 17, s. 1155.

²⁵ DĚDIČ, Jan, LASÁK, Jan In DĚDIČ, Jan, HAVEL, Bohumil, JINDŘICH, Miloslav, ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 265.

1.6. Stanovy zvláštních subjektů

Některé akciové společnosti mají zvláštní právní režim a řídí se speciálním právním předpisem. Jedná se především o banky, stavební spořitelny, pojišťovny a zajišťovny, a penzijní fondy. Speciální právní předpisy kladou ve vztahu k subsidiárnímu zákonu o obchodních korporacích přísnější požadavky pro založení a vznik těchto akciových společností, které musí být upraveny ve stanovách. Jedná se především o výši minimálního základního kapitálu (viz níže u základního kapitálu), ale i další povinnosti týkající se zejména vnitřní struktury společností, jejich fungování a také kontroly. Zákon o bankách v § 9 pak stanoví konkrétní náležitosti, které musí stanovy obsahovat nad rámec zákona o obchodních korporacích a občanského zákoníku. Jedná se například o strukturu a organizaci banky nebo o úpravu pravomoci a odpovědnosti členů vedoucího orgánu banky, ovšem v případě druhé ze zmíněných náležitostí, pokud se banka nerozhodne upravit pravomoc a odpovědnost těchto členů odchylně od zákona, se jedná o povinnost nadbytečnou, jelikož pravomoc a odpovědnost členů těchto orgánů je již upravena zákonem o obchodních korporacích.²⁶ Dále pak § 9 ZB zakládá povinnost ukládání ověřené kopie stanov a jejich změn u ČNB. Je to právě ČNB, která těmto subjektům uděluje licenci k provozování daných činností a která je zároveň jejich dozorujícím subjektem. Jedná se totiž o subjekty veřejného zájmu, jelikož provozují činnosti spočívající v poskytování služeb široké veřejnosti, a tyto právní regulace jsou zde právě na ochranu veřejnosti. Zákon o auditorech pak ukládá těmto subjektům veřejného zájmu zřídit výbor pro audit, který musí být upraven ve stanovách, s výhradou výjimek upravených tímto zákonem, a jehož členové musí být uvedeni na internetových stránkách společnosti.

²⁶ ELEK, Štefan In LIŠKA, Petr, DŘEVÍNEK, Karel, ELEK, Štefan, KOTÁB, Petr, RÝDL, Tomáš. *Zákon o bankách*. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 152.

2. Změny stanov akciové společnosti

Existují různé příčiny, kvůli kterým dochází ke změnám stanov akciové společnosti. Tyto příčiny způsobující změnu stanov jsou vždy právními skutečnostmi, a to jak těmi závislými na lidské vůli, tak i těmi na lidské vůli nezávislými. Právními skutečnostmi závislými na lidské vůli, kterými se stanovy mění, jsou dohoda všech akcionářů a rozhodnutí valné hromady, případně rozhodnutí představenstva či správní rady. Jedná se o právní jednání, která vycházejí z vůle akcionářů, ale existují i příčiny, které z vůle akcionářů nevycházejí. Ke změně dochází také v důsledku jiné právní skutečnosti, například rozhodnutím státního orgánu.

2.1. Změna stanov dohodou všech akcionářů

V zákoně o obchodních korporacích bychom výslovnou možnost změnit stanovy dohodou všech akcionářů hledali marně. Zmínku, z které vyplývá, že je tato změna možná nalezneme v § 254 odst. 2 ZOK. Tato možnost dále vyplývá zejména z povahy stanov jakožto smlouvy *sui generis*. Otázkou zůstává forma takové dohody. Dvě možná řešení, která se nabízí jsou ustanovení § 6 ZOK nebo ustanovení § 564 OZ. Pokud bychom uplatnili § 6 ZOK a subsumovali změnu stanov dohodou všech akcionářů pod právní jednání týkající se změny obchodní korporace, došli bychom k závěru, že pro změnu postačí písemná forma s úředně ověřenými podpisy. Oproti tomu ustanovení § 564 OZ stanoví, že vyžaduje-li zákon pro právní jednání určitou formu, lze obsah právního jednání změnit projevem vůle v téže nebo přísnější formě. Jedná se o podobný problém jako v otázce formy zakladatelského právního jednání a vztahu speciality § 6 ZOK vůči občanskému zákoníku (viz výše). Štenglová uplatnění § 6 ZOK vylučuje a argumentuje směrnicí EU, kterou zákon o obchodních korporacích zpracovává, tedy předností eurokonformního výkladu. Dále užívá argument *a minori ad maius*, vzhledem k povinnosti notářského zápisu pro dohodu o změně společenské smlouvy společnosti s ručením omezeným, označovanou jako společnost smíšená s prvky společnosti osobní, když v případě akciové společnosti se jedná o ryzí kapitálovou společnost. A poslední argument spočívá v nelogičnosti uplatnění § 6 ZOK, když pro změnu stanov rozhodnutím valné hromady zákon předepisuje osvědčení veřejnou listinou (§ 416 odst. 2 ZOK).²⁷ Uplatní se tedy § 564 OZ a nedodržení formy notářského zápisu u dohody by mělo za následek její absolutní neplatnost.

2.2. Změna stanov rozhodnutím valné hromady

Rozhodnutí o změně stanov náleží opět od účinnosti novely zákona o obchodních korporacích stejně jako v obchodním zákoníku do působnosti valné hromady bez toho, aby tak

²⁷ ŠTENGLOVÁ, Ivana (2016) op. cit. pozn. 18, s. 27-31.

musely určit stanovy. Od 1. 1. 2021 je tak vždy možné změnit stanovy nejen dohodou všech akcionářů, ale i právě rozhodnutím valné hromady. Zákon zde stanovuje požadavek osvědčení rozhodnutí valné hromady notářským zápisem v § 416 odst. 2 ZOK a notářský zápis musí obsahovat schválený text změny stanov.

Valná hromada rozhoduje většinou přítomných akcionářů, ledaže stanovy nebo zákon vyžadují jinou většinu a pro změnu stanov zrovna tuto jinou většinu zákon vyžaduje. K rozhodnutí o změně stanov je dle zákona potřeba tzv. kvalifikovaná většina, tedy dvoutřetinová většina hlasů přítomných akcionářů. Stejně tak je tomu u rozhodnutí, v jehož důsledku se mění stanovy (§ 416 odst. 1 ZOK). Umožní-li to stanovy, může se o změně stanov rozhodovat i per rollam dle § 418 ZOK.

Otázkou je, zda se v případě ustanovení stanovujících hlasovací většiny pro přijetí rozhodnutí valné hromady jedná o kogentní či dispozitivní normy, tedy zda je možné se od nich odchýlit či nikoliv. Základem otázky dispozitivnosti je ustanovení § 1 odst. 2 OZ umožňující ujednat si práva a povinnosti odchylně od zákona, nezakazuje-li to zákon výslovně, s výjimkou práv týkajících se postavení osob (statusových práv), což jsou v případě akciové společnosti vnitřní poměry upravené ve stanovách. Objasnění toho, co spadá pod pojem statusových záležitostí, poskytl Nejvyšší soud ve svém stanovisku Cpjn 204/2015 ze dne 13. 1. 2016, a následně i ve svém rozhodnutí sp. zn. 29 Cdo 1104/2016 ze dne 22. 2. 2017, když uvedl, že pod rozsah statusu patří mimo jiné i hlasovací většiny.²⁸ To znamená, že se tedy jedná o částečně kogentní normy, kdy se lze ve stanovách odchýlit pouze tak, že stanovy budou požadovat většinu přísnější, nikoliv mírnější, než stanoví zákon. Vedle hlasovacích většin je to také vymezení jednotlivých orgánů obchodních korporací a jejich působnosti, rozhodování orgánů (tj. zejména svolání, usnášeníschopnosti a osvědčování rozhodnutí veřejnou listinou).

V případě změny stanov rozhodnutím valné hromady je třeba, aby již v návrhu usnesení valné hromady, kterým dojde v případě přijetí na valné hromadě ke změně stanov, uvedeném v pozvánce na valnou hromadu společnosti, bylo obsaženo celé znění změn stanov, nikoliv pouze charakteristika podstaty změn stanov, jelikož by se jednalo o porušení práv akcionářů.²⁹

Pokud působnost valné hromady vykonává jediný akcionář společnosti, uplatní se § 12 odst. 2 ZOK, a i zde bude muset být rozhodnutí o změně stanov ve formě notářského zápisu. Pokud jde o zastoupení jediného akcionáře při rozhodnutí o změně stanov, uplatní se zde stejná pravidla jako při zastoupení pro založení společnosti, o kterých je pojednáno výše.

²⁸ SEDLÁČEK, Jakub. *Smluvní volnost a její meze ve stanovách českých akciových společností* [online]. Právní prostor, 2018 [cit. 24. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obchodni-pravo/smluvni-volnost-a-jeji-meze-ve-stanovach-ceskych-akciovych-spolecnosti>.

²⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 5. 2010, sp. zn. 29 Cdo 2444/2009, publikované v Souboru civilních rozhodnutí a stanovisek pod č. 12/2010.

2.2.1. Rozhodnutí, jehož důsledkem je změna stanov

Od rozhodnutí valné hromady o změně stanov musíme odlišit rozhodnutí valné hromady, které není rozhodnutím o změně stanov, ale kterým se mění obsah stanov. Dojde-li k přijetí takového rozhodnutí, valná hromada už následně nemusí přijímat rozhodnutí o změně stanov, jelikož rozhodnutí o záležitosti, která se dotkne obsahu stanov, nahradí rozhodnutí o změně stanov. Pro rozhodnutí, jehož důsledkem je změna stanov, zákon také vyžaduje stejně jako u přijetí formu veřejné listiny. Tento požadavek nalezneme v § 432 odst. 1 ZOK, ovšem jedná se o nadbytečný, duplicitní požadavek, jelikož je stanoven už v § 416 odst. 2 ZOK. Nejtypičtějším příkladem rozhodnutí valné hromady, jehož přijetím dochází ke změně obsahu stanov, je rozhodnutí o zvýšení či snížení základního kapitálu, kdy se stanovy mění právě v rozsahu ustanovení o výši základního kapitálu, což je jedna z povinných náležitostí stanov.

Změnou základního kapitálu, způsobující následně i změnu stanov, může být valnou hromadou pověřeno představenstvo či správní rada podle § 511 a násl. ZOK. Představenstvo nebo správní rada mohou také rozhodnout o změně stanov v souladu s rozhodnutím valné hromady v případech, kdy není jasné, jak se obsah stanov rozhodnutím valné hromady mění.

Rozhodnutí, v jehož důsledku se mění stanovy, vyžaduje pro jeho přijetí kvalifikovanou dvoutřetinovou většinu. V § 417 ZOK jsou upravena některá další rozhodnutí, v jejichž důsledku dochází ke změně stanov, týkající se zejména existence více druhů akcií ve společnosti, kde dochází k dalšímu zpřísnění kvalifikované většiny a musí být splněny většiny tam uvedené.

2.3. Změna stanov v důsledku jiné právní skutečnosti

Jedná se o změny, které nejsou závislé na vůli společnosti, resp. akcionářů, ale na vůli státních či jiných veřejných orgánů. Typickým příkladem, který se v odborné literatuře objevuje, je přejmenování ulice, ve které má společnost sídlo (za předpokladu, že má společnost konkrétní adresu ve stanovách) nebo případ sloučení obce, v níž má společnost sídlo, s obcí jinou. Dalším příkladem právní skutečnosti nezávislé na lidské vůli měnící stanovy je zákon. K tomu došlo k 1. 1. 2014 (§ 777 odst. 1 ZOK)³⁰ a také k 1. 1. 2021 (čl. 2 bod 1. novely zákona o obchodních korporacích, k tomu viz níže).

2.4. Účinnost změny stanov

Pokud se stanovy mění dohodou všech akcionářů, je změna účinná uzavřením dohody. Změny, o nichž rozhoduje valná hromada, jsou účinné již okamžikem přijetí usnesení valné hromady, pokud neplyne z tohoto či jiného rozhodnutí nebo zákona, že jsou účinné později. Úprava účinná do 31.12.2020 vztahovala účinnost některých změn až k zápisu do obchodního

³⁰ DVOŘÁK, Tomáš In (2016) op. cit. pozn. 21, s. 80.

rejstříku a jednalo se tak o konstitutivní zápisy. To bylo s úpravou účinnou od 1. 1. 2021 změněno a nově se jedná o zápisy deklaratorní, s výjimkou omezení převoditelnosti akcií na jméno, které bylo přesunuto do § 270 ZOK, tudíž účinnost nastává až zápisem do obchodního rejstříku. Stále jde o zápis konstitutivní a jedná se o příklad, kdy zákon stanoví účinnost odlišnou od obecné úpravy § 431 ZOK. Stejně tak je tomu u změn výše základního kapitálu. Až na výjimky uvedené v § 464 ZOK jsou usnesení o zvýšení či snížení základního kapitálu účinné zápisem do obchodního rejstříku. Rozhoduje-li o změně stanov jediný akcionář, je změna účinná vůči společnosti dnem, kdy jí rozhodnutí dojde (§ 570 odst. 1 OZ).

2.5. Jednorázový průlom do stanov

Akcionáři mohou vedle stanov uzavřít akcionářské dohody, kde si mohou sjednat vzájemná práva a povinnosti, a to jak mezi sebou, tak i vůči akciové společnosti samotné. V praxi mohou nastat situace, kdy se ujednání v akcionářské dohodě dostanou do rozporu s ustanoveními stanov. Otázkou je, zda v takovém případě mají přednost stanovy, nebo akcionářská dohoda. Je třeba rozlišovat, jestli jde o akcionářskou dohodu všech akcionářů, nebo pouze některých z nich. Pokud jde o akcionářskou dohodu všech akcionářů, jedná se o jednorázový průlom do stanov. Tuto možnost potvrdil i Nejvyšší soud³¹, a to za předpokladu, že taková dohoda není v rozporu se zákonem, neobchází jej a není v rozporu s dobrými mravy či se zásadami poctivého obchodního styku. Při porušení této podmínky formulované Nejvyšším soudem by se patrně jednalo o absolutně neplatné ujednání akcionářské dohody. Fakticky se tak jedná o dohodu všech akcionářů o změně stanov na dobu dohodnutou v akcionářské dohodě, a tak by tedy měl jednorázový průlom mít formu notářského zápisu. V případě, že akcionářskou dohodu neuzavřeli všichni akcionáři, nejedná se o jednorázový průlom do stanov a přednost budou mít ujednání stanov.³²

³¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 4. 2009, sp. zn. 29 Cdo 2254/2007, publikované v Souboru civilních rozhodnutí a stanovisek pod č. 10/2009.

³² CSACH, Kristián, HAVEL, Bohumil a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 55.

3. Náležitosti stanov

Stanovy akciové společnosti musí obsahovat určité údaje, které buď vyžaduje zákon, nebo na kterých se dohodnou zakladatelé. Takové údaje, jež tvoří obsah společenské smlouvy, označujeme jako náležitosti stanov. Dělíme je na povinné, obligatorní a nepovinné, fakultativní. Úpravu náležitostí stanov nalezneme v § 250 ZOK, za náležitost stanov lze považovat i jakoukoliv zvláštní výhodu poskytnutou kterémukoliv zakladateli podle § 254 ZOK, ovšem tyto náležitosti musíme doplnit obecnou úpravou zakladatelského právního jednání právnické osoby podle § 123 OZ. Základní náležitosti uvedené v § 123 OZ jsou uvedeny znovu i v zákoně o obchodních korporacích, který jejich požadavek duplikuje a následně výčet rozšiřuje, ovšem jednu, konkrétně sídlo, nalezneme pouze v občanském zákoníku. Proč tomu tak je, zůstává otázkou na zákonodárce.

3.1. Obligatorní náležitosti

Obligatorní neboli povinné náležitosti lze označit za podstatné náležitosti (*essentialia negotii*), které nesmějí chybět k tomu, aby došlo k bezvadnému založení a vzniku akciové společnosti. Lze je rozdělit na ty, které musí stanovy obsahovat po celou dobu trvání akciové společnosti, někdy označované jako absolutně obligatorní, a na ty, které lze po vzniku společnosti vypustit, někdy označované jako relativně obligatorní.³³ Jedná se však pouze o možnost, nikoliv povinnost. Rozhodnutí o vypuštění údajů ze stanov lze svěřit do působnosti představenstva nebo správní rady, zároveň se nepovažuje za rozhodnutí o změně stanov, tudíž se pro něj nevyžaduje notářský zápis a pokud o něm bude rozhodovat valná hromada, nebude potřeba ani kvalifikovaná většina.³⁴ V praxi se zpravidla využívá ve stanovách rozvazovací podmínka, kdy dojde k vypuštění údajů se vznikem akciové společnosti automaticky. Otázkou zůstává, zda by měla společnost ihned potom, co dojde k zápisu společnosti do obchodního rejstříku, a tedy jejímu vzniku, vyhotovit nové úplné znění stanov a založit je do sbírky listin, jak tuto povinnost ukládá § 433 ZOK v případě změny obsahu stanov. Dle mého názoru nikoliv, § 250 odst. 4 ZOK říká, že toto rozhodnutí o vypuštění údajů není rozhodnutím o změně stanov, a navíc jakmile k tomuto konstitutivnímu právnímu aktu dojde, společnost vznikne a veřejnost si může stanovy pomocí dálkového přístupu ve sbírce listin zobrazit. Z obsahu či textace stanov obsahujících rozvazovací podmínku je obsah stanov zřejmý, a proto se domnívám, že není nutné úplné znění po vzniku společnosti vypracovávat a zakládat do sbírky listin.

³³ ČERNÁ, Stanislava, ŠTENGLOVÁ, Ivana, PELIKÁNOVÁ, Irena a kol. (2021) op. cit. pozn. 3, s. 412.

³⁴ HAVEL, Bohumil In (2020) op. cit. pozn. 8, s. 587.

Pokud dojde k tomu, že některá obligatorní náležitost chybí, následek bude stejný jako u rozporu stanov se zákonem, o kterém již bylo pojednáno. Výše uvedený výklad lze na tomto místě doplnit o několik poznámek vztahujících se výslovně k obligatorním náležitostem. V některých případech, kdy obligatorní náležitost chybí, nastupuje na její místo dispozitivní úprava zákona, jako je tomu například u počtu členů orgánů či samotného výběru systému akciové společnosti (§ 396 odst. 3 ZOK). Pouze absence některých obligatorních náležitostí způsobí po vzniku společnosti, přestože stanovy byly před zápisem do obchodního rejstříku vadné, neplatnost celé společnosti. Podle § 129 odst. 1 písm. b) OZ je důvodem pro prohlášení společnosti za neplatnou, pokud zakladatelské právní jednání nemá náležitost nezbytnou pro právní existenci právnické osoby. Takovými náležitostmi podle § 92 odst. 2 ZOK jsou obchodní firma, výše základního kapitálu, výše vkladů a předmět podnikání nebo činnosti. Přičemž na tomto místě je třeba zmínit soudní rozhodnutí³⁵ v této souvislosti ve vztahu k obchodní firmě, dle kterého klamavost nebo zaměnitelnost obchodní firmy nejsou důvody neplatnosti společnosti podle ustanovení § 92 odst. 2 ZOK. V situaci chybějící obligatorní náležitosti, kdy se nejedná o náležitost způsobující neplatnost celé společnosti, dojde zápisem do obchodního rejstříku ke konvalidaci této vady.

3.1.1. Obligatorní náležitosti – celá doba trvání společnosti

Obligatorní náležitosti, které musí stanovy akciové společnosti obsahovat po celou dobu trvání společnosti, nalezneme v § 250 odst. 2 ZOK. Jednotlivě jsou rozebrány níže v následujících pododdílech.

3.1.1.1. Sídlo

První z obligatorních náležitostí, která však není uvedena v zákoně o obchodních korporacích, ale v občanském zákoníku, konkrétně v § 123 odst. 1 OZ, je sídlo. Z § 136 OZ plyne, že sídlo může být i v bytě a do stanov stačí uvést pouze název obce, ve které se sídlo nachází. Následná změna sídla v rámci obce tak bude spadat do působnosti statutárního orgánu a nebude třeba měnit stanovy, jako je tomu vždy při změně sídla mimo dosavadní obec. Do obchodního rejstříku se však zapisuje plná adresa sídla. Z textace § 429 odst. 1 OZ vyplývá, že zápis sídla do obchodního rejstříku je konstitutivní. Dle § 14 ZVR je třeba doložit právní důvod užívání prostor, v nichž je sídlo umístěno, není-li zjištělný z veřejně dostupných informačních systémů. Právní důvod musí trvat po celou dobu zápisu prostor jako sídla v obchodním rejstříku. Pokud vlastník prostor není zakladatelem nebo akcionářem, může se

³⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 1. 2013, sp. zn. 7 Cmo 275/2012, publikované v Obchodněprávním revue pod č. OR 10/2013, s. 301.

domáhat v případě odvolání souhlasu s umístěním sídla změny zápisu v obchodním rejstříku.³⁶ Následkem nedodržení této povinnosti nebo návrhu vlastníka, který souhlas odepřel, může být až zrušení společnosti s likvidací podle § 9 odst. 1 ZVR. Občanský zákoník neukládá akciové společnosti do obchodního rejstříku zapsat skutečné sídlo, akciová společnost může zapsat sídlo fiktivní, pak se ale každý může dovolávat jejího skutečného sídla.

3.1.1.2. Obchodní firma

Dle občanského zákoníku musí zakladatelské právní jednání obsahovat název právnické osoby. Jméno právnické osoby je jejím názvem. Název musí odlišit právnickou osobu od jiné osoby, musí obsahovat označení právní formy a nesmí být klamavý. V případě podnikatele, což obchodní korporace, konkrétně akciová společnost je, mluvíme o obchodní firmě. Obchodní firmou rozumíme jméno, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku. I zde se tedy jedná o konstitutivní zápis do obchodního rejstříku. Podnikatel smí mít pouze jednu obchodní firmu. Zákon u obchodní firmy opakuje požadavek nezaměnitelnosti a zákazu klamavosti. Zaměnitelnost či klamavost posuzuje rejstříkový soud při zápisu obchodní firmy akciové společnosti do obchodního rejstříku. Výjimku představuje spojení více obchodních závodů několika podnikatelů do podnikatelského seskupení. V takovém případě mohou jména či obchodní firmy obsahovat shodné prvky, veřejnost však musí být schopna je odlišit.

K otázce zaměnitelnosti a klamavosti obchodní firmy se několikrát vyjádřil Nejvyšší soud. V první řadě Nejvyšší soud v jednom ze svých rozhodnutí³⁷ uvedl, že kategorie nezaměnitelnosti a klamavosti je třeba odlišovat a posuzovat samostatně. Jaké skutečnosti mají vliv na tyto dvě kategorie při jejich posuzování uvedl Nejvyšší soud zejména ve svém dalším rozhodnutí³⁸, dle kterého obchodní firma vzbuzuje klamavý dojem, pokud se společnost zabývá jinou činností, než jakou má ve společenské smlouvě a v obchodním rejstříku. V případě zaměnitelnosti pak uvádí, že vliv může mít také předmět činnosti, jakož i teritorium, na němž je činnost vykonávána. A také, že „pro posouzení nezaměnitelnosti mají nejdůležitější význam ty prvky, které jsou pro celkový dojem určující (tzv. silné prvky)“³⁹. V poslední řadě je nutné také zmínit rozhodnutí⁴⁰, jehož obsah spočívá v subsumpci názvu právnické osoby, a tedy i právního označení formy pod § 1 odst. 2 OZ, tudíž jde podle Nejvyššího soudu o kogentní

³⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 9. 2015, sp. zn. 29 Cdo 1118/2015.

³⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 5. 2015, sp. zn. 29 Cdo 2219/2015, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 97/2017.

³⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2008, sp. zn. 29 Cdo 201/2007, publikované v Soudních rozhledech pod č. 5/2011, s. 175.

³⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 10. 2018, sp. zn. 29 Cdo 5758/2016, publikované v Právních rozhledech pod č. 4/2019, s. 146.

⁴⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2020, sp. zn. 27 Cdo 3814/2018.

ustanovení a nelze se od nich, včetně § 243 odst. 2 ZOK určující konkrétní podoby právního označení formy u akciové společnosti, odchýlit.

Zakladatelé akciové společnosti mohou po založení společnosti podle § 48 odst. 2 ZVR požádat rejstříkový soud, aby do obchodního rejstříku zapsal obchodní firmu s tím, že návrh na zápis akciové společnosti musí být podán do jednoho měsíce, jinak dojde k jejímu vymazání. Jedná se tak o způsob rezervace obchodní firmy ještě před vznikem obchodní korporace. Tento zápis podléhá stejně jako zápis samotné akciové společnosti soudnímu poplatku, a to ve výši 1 000 Kč dle položky 11 bod 1. písm. d) sazebníku poplatků jakožto přílohy ZSP.

3.1.1.3. Předmět činnosti

Další náležitostí je předmět činnosti akciové společnosti. I u této náležitosti nalezneme duplicitní úpravu v občanském zákoníku a v zákoně o obchodních korporacích. Podle hlavní činnosti právnické osoby se posuzuje, zda je ustavena ve veřejném nebo soukromém zájmu. Akciová společnost bude zpravidla založena v soukromém zájmu za účelem podnikání, ale dle § 2 odst. 1 ZOK osobní společnosti mohou být založeny jen za podnikatelským účelem nebo za účelem správy vlastního majetku, tudíž *a contrario* kapitálové společnosti mohou být založeny i za nepodnikatelským účelem. Předmět podnikání je užší pojem, který zahrnuje všechny podnikatelské činnosti, ať už podle živnostenského zákona nebo jiných předpisů jako například zákona o daňovém poradenství, zatímco předmět činnosti zahrnuje právě i veškeré nepodnikatelské činnosti jako například správu vlastního majetku. Předmět činnosti nebo podnikání se vždy zapisuje do obchodního rejstříku.

Dle Nejvyššího soudu nemusí předmět podnikání zapisovaný do obchodního rejstříku odpovídat doslovnému znění živnostenského oprávnění podle živnostenského zákona⁴¹. Nadále již však nestačí, aby ve stanovách byla zapsána výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona, jak je to uvedeno u živnosti ohlašovací volné v příloze č. 4 ŽZ, ale musí v nich být uvedeny konkrétní obory činnosti živnosti ohlašovací volné, jelikož takové ujednání je z hlediska neurčitosti obsahu zdánlivé a nepřihlízí se k němu, a tudíž na jeho základě předmět podnikání do obchodního rejstříku nelze zapsat.⁴²

3.1.1.4. Základní kapitál

Podle § 30 ZOK je základní kapitál souhrnem všech vkladů. V případě akciové společnosti činí výše základního kapitálu alespoň 2 000 000 Kč nebo 80 000 EUR. Základní kapitál se vyjadřuje v českých korunách. Pokud však akciová společnost vede

⁴¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 4. 2017, sp. zn. 7 Cmo 205/2016, publikované v Obchodněprávním revue pod č. 7-8/2017, s. 208.

⁴² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 5. 2021, sp. zn. 27 Cdo 3549/2020, publikované v Ius Focus pod č. 6/2021.

účetnictví v eurech, k čemuž dochází v případě, že je podle zákona o účetnictví povinna pro účtování a sestavení účetní závěrky používat mezinárodní účetní standardy, může být základní kapitál vyjádřen v eurech. U některých zvláštních subjektů, které jsou akciovými společnostmi, vyžaduje zákon vyšší částku minimálního základního kapitálu. Například u bank, kde výše základního kapitálu činí alespoň 500 000 000 Kč, kdy alespoň v této výši musí být tvořen peněžitými vklady, u penzijních fondů, kde je to 50 000 000 Kč a základní kapitál může být tvořen pouze peněžitými vklady⁴³, a u některých dalších subjektů upravených zvláštním právním předpisem.

3.1.1.5. Akcie

Ve vztahu k akciím klade zákon o obchodních korporacích několik požadavků, jakožto obligatorních náležitostí, které musí stanovy akciové společnosti obsahovat. V první řadě se jedná o počet akcií, jmenovitou hodnotu akcií, formu, zda jsou listinné nebo zaknihované podle písm. c) odst. 2 § 250 ZOK, dále pak mají-li být vydány akcie různých druhů, jejich název a popis práv s nimi spojených podle písm. d), a také počet hlasů spojených s jednou akcií, celkový počet hlasů ve společnosti a způsob hlasování na valné hromadě dle písm. e).

Prvním požadavkem je počet akcií, tím rozumíme počet podílů v akciové společnosti. Jedná se o počet akcií bez ohledu na to, zda se jedná o akcie se jmenovitou hodnotou, nebo bez ní, což je právě další z požadavků. Akciová společnost může vydat akcie se jmenovitou hodnotou, pak se ve stanovách uvede jejich konkrétní jmenovitá hodnota, ale také může vydat akcie bez jmenovité hodnoty, tzv. kusové akcie, a pak se do stanov uvede pouze údaj, že společnost vydává kusové akcie podle § 257 ZOK. Uvedením údaje o vydání kusových akcií ve stanovách je požadavek také splněn, jelikož představují stejný podíl na základním kapitálu a ve spojení s informacemi o jeho výši a počtu akcií lze zjistit účetní hodnotu těchto akcií (§ 247 odst. 2 ZOK), kterou už není třeba ve stanovách uvádět. Výslovně tento závěr vyplývá z § 257 odst. 4 ZOK. Podle odst. 2 § 257 ZOK však nelze kombinovat akcie se jmenovitou hodnotou a kusové akcie.

Ve stanovách musí být také uvedena forma akcií. Akcie mohou mít formu cenného papíru na doručitele, nebo cenného papíru na řad, stejně tak je tomu i u zaknihovaných akcií. Akcie ve formě cenného papíru na řad se označuje jako akcie na jméno. Akcie ve formě cenného papíru na doručitele se pak označuje jako akcie na majitele. Tu lze vydat pouze jako zaknihovaný cenný papír, nebo imobilizovaný cenný papír. Akciová společnost může zároveň vydat akcie na jméno i akcie na majitele, musí však ve stanovách uvést počet emitovaných kusů

⁴³ ŠTENGLOVÁ, Ivana In (2020) op. cit. pozn. 8, s. 577.

u každé formy. V některých případech může požadavek konkrétní formy akcie stanovit zvláštní zákon jako např. zákon o penzijním připojištění, dle jehož § 4 odst. 2 lze vydat pouze akcie stejné jmenovité hodnoty znějící na jméno.

Vymezení druhu akcií ve stanovách je obligatorní náležitostí v případě, že mají být vydány akcie různých druhů. Pokud jsou všechny akcie jednoho druhu, není třeba druh ve stanovách vymezit a není třeba tento jeden druh zapisovat ani do obchodního rejstříku dle § 48 odst. 1 písm. k) ZVR. Pokud ale mají být vydány akcie různých druhů, je potřeba ve stanovách vymezit název jednotlivých druhů a také popsat, jaká zvláštní práva jsou s nimi spojena. Druh akcie je tvořen souborem práv náležejícím akcionářům. Akcie, se kterými jsou spojena stejná práva, tvoří jeden druh. Před novelou zákona o obchodních korporacích byly akcie, se kterými nebyla spojena žádná zvláštní práva, označovány jako kmenové akcie, dnes už tento pojem zákon o obchodních korporacích nepoužívá. Druhy akcií lze vytvářet modifikací zákonem upravených práv či povinností. Jsou to především ty zákonem výslovně předpokládané jako akcie s pevnými podíly na zisku či likvidačním zůstatku, akcie s rozdílnou výší podílu na zisku či likvidačním zůstatku, akcie s rozdílnými předpoklady vzniku práva na podíl na zisku či likvidačním zůstatku (např. prioritní akcie), nebo akcie s rozdílným počtem hlasů. Vedle těch výslovně zákonem předpokládaných jsou to akcie s rozdílnými pravidly pro jejich převoditelnost či akcie s vysílacím právem. Limitem pro takovou modifikaci je ustanovení § 212 odst. 1 věta druhá OZ, která zakazuje korporaci bezdůvodné zvýhodňování nebo znevýhodňování člena korporace a nařizuje šetřit jeho členská práva a oprávněné zájmy, a také kogentní ustanovení zákona o obchodních korporacích. Zakázáno je vydávání úrokových akcií, tedy těch, s nimiž je spojeno právo na určitý úrok nezávisle na hospodářských výsledcích podle § 276 odst. 4 ZOK. Dalším způsobem, kterým lze vytvářet druhy akcií, je přidáváním dalších, zákonem neupravených práv a povinností. Zda to musí být práva, která souvisí s účastí v akciové společnosti, na to se názory právní teorie liší.⁴⁴ Limity jsou zde obdobné jako u modifikace zákonem upravených práv. Zvláštní právo nemůže zakládat právo akcionáře jakkoliv zasahovat do obchodního vedení společnosti. Posledním způsobem, jak lze vytvářet druhy akcií, je odebrání práv či povinností. Zákon výslovně předpokládá možnost odebrání práva na podíl na likvidačním zůstatku (§ 38 odst. 3 ZOK). V § 256 odst. 1 ZOK, kde nalezneme definici akcie, je však definičním znakem právě i podíl na likvidačním zůstatku, a proto se u akciové společnosti § 38 odst. 3 ZOK neuplatní, jelikož § 256 ZOK je ustanovením speciálním a akcií

⁴⁴ LÁLA, Daniel. *Druhy podílů v kapitálových společnostech*. Praha, 2020. Rigorózní práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra obchodního práva, s. 173-174.

tak nelze vydat bez práva na podíl na likvidačním zůstatku.⁴⁵ Dále pak zákon upravuje možnost odebrání hlasovacího práva u prioritních akcií (§ 278 odst. 2 ZOK). V ostatních případech, kdy zákon odebrání práva výslovně nepředpokládá, je otázkou, zda je to možné. V takových případech je třeba posoudit, zda je úprava kogentní ve smyslu, že brání odebrání určitého práva. Úprava práv a povinností akcionářů není úpravou statusovou (viz stanovisko Nejvyššího soudu ke kogentnosti výše u změn stanov), ale někdy se s úpravou statusovou překrývá, pak odebrání nebude možné. Limitem u odebrání práv tedy budou jednak statusové otázky, dále pak veřejný pořádek, dobré mravy (§ 1 odst. 2 OZ) a účel a smysl úpravy dotčeného práva (§ 580 odst. 1 OZ). Podle § 261 ZOK lze také vydat akcie s různou jmenovitou hodnotou, o různé druhy akcií ale půjde pouze v případě, pokud by vznikl nepoměr v právech s nimi spojenými. Změna druhu akcií je nově účinná okamžikem rozhodnutí valné hromady (§ 431 ZOK).

Stanovy určí také počet hlasů spojených s jednou akcií, které může akcionář využít při hlasování na valné hromadě akciové společnosti. Pokud stanovy společnosti zapsané do obchodního rejstříku neobsahují počet hlasů spojených s akciemi, třeba jen u některého z druhů, je třeba počet hlasů dovodit výkladem stanov či zákona a možné řešení nabízí dispozitivní úprava počtu hlasů ve společnosti s ručením omezeným dle § 169 odst. 2 ZOK.⁴⁶ I celkový počet hlasů ve společnosti se po novele zákona o obchodních korporacích musí uvádět ve stanovách vždy. Nově musí stanovy obsahovat také počet hlasů spojených s jednou akcií, jsou-li vydány akcie bez hlasovacích práv, protože zákon upravuje některé situace, kdy hlasovací práva u těchto akcií při hlasování na valné hromadě „obživnou“. Jedná se o případ prioritních akcií, kdy hlasovací právo obživne v případě, kdy akcionáři není přiznáno zvláštní právo, které je s danou prioritní akcií spojeno, pokud byla v souladu s dispozitivní úpravou vydána bez hlasovacího práva. Vzhledem k této možnosti obživnutí hlasovacích práv by bylo vhodné, aby stanovy obsahovaly alternativní počet hlasů celkově pro hlasování na valné hromadě, pokud by k této situaci došlo. I nadále platí, že mají-li být vydány akcie o různé jmenovité hodnotě, obsahují stanovy také počet hlasů vztahujících se k té které výši jmenovité hodnoty akcií. Ve stanovách lze také omezit počet hlasů jednoho akcionáře, a to ve stejném rozsahu pro každého akcionáře, nebo i pro jím ovládané osoby (§ 353 odst. 2 ZOK). Povinnou náležitostí stanov je také někdy opomíjený způsob hlasování na valné hromadě. Mezi takové způsoby bychom patrně mohli zařadit zvednutí ruky, hlasování pomocí hlasovacích lístků, či pomocí elektronických prostředků. Hlasování může být veřejné, nebo tajné. Tajné však neznamená, že ho nelze následně zjistit. Akcionář neví, jak hlasovali ostatní akcionáři, ale pro následné

⁴⁵ ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Lze akcionářům odejmout zákonem přiznaná práva, aneb kdy přestává být akcie akcií?* Bulletin advokacie 12/2017, s. 17.

⁴⁶ ŠTENGLOVÁ, Ivana, ŠUK, Petr In (2020) op. cit. pozn. 8, s. 585.

osvědčení usnesení valné hromady či pro případný spor o platnost usnesení valné hromady, musí být hlasování akcionářů známé. Od způsobu hlasování je třeba odlišit rozhodování per rollam (§ 418 ZOK), tedy mimo valnou hromadu, ať už v písemné formě nebo při použití technických prostředků. O povinnou náležitost se jedná i v případě, má-li společnost pouze jednoho akcionáře.⁴⁷

3.1.1.6. Systém vnitřní struktury

Zákon o obchodních korporacích zná dva systémy vnitřní struktury, a to monistický, kde se jako statutární orgán zřizuje správní rada, a dualistický, kde se jako statutární orgán zřizuje představenstvo a s ním jako kontrolní orgán dozorčí rada. Údaj o volbě jednoho ze systémů je obligatorní náležitostí stanov. Podle § 396 odst. 3 ZOK se uplatní nevyvratitelná právní domněnka, podle které v pochybnostech platí, že je zvolen dualistický systém. Můžeme si klást otázku, jak by takové pochybnosti mohly vzniknout, když se jedná o povinnou náležitost. Patrně lze z tohoto dovodit, že stanovy nemusí obsahovat výslovné určení jednoho ze systémů vnitřní struktury, ale že postačí systém zvolit nepřímo právě tím, jaké volené orgány společnost stanovami zřídí. Pravidla určení počtu členů volených orgánů, která také musela být součástí stanov do 31. 12. 2020, dnes už stanovy obsahovat nemusí.

3.1.2. Obligatorní náležitosti – lze vypustit po vzniku společnosti

Obligatorní náležitosti, které lze po vzniku akciové společnosti a po splnění vkladové povinnosti ze stanov vypustit, nalezneme v § 250 odst. 3 ZOK. Podrobněji jsou opět rozebrány níže v následujících pododdílech.

3.1.2.1. Údaje o tom, kolik akcií který zakladatel upisuje

Stanovy při založení musí obsahovat jak identifikaci zakladatele, tak i akcií jím upisovaných. Konkrétní náležitosti takové identifikace zakladatele, které by stanovy patrně měly při založení obsahovat, lze nalézt v § 63 odst. 1 písm. c) notářského řádu, který upravuje náležitosti notářského zápisu, jelikož stanovy jsou přijímány ve formě notářského zápisu. Dostí vágní je zákonné ustanovení „*kolik akcií který zakladatel upisuje*“. Ve stanovách bude nutné ve vztahu k upisovaným akciím uvést počet, jmenovitou hodnotu nebo údaj, že jde o kusové akcie, formu, podobu a druh těchto akcií, aby je bylo možné jednoznačně určit. Ustanovení § 250 odst. 3 písm. a) ZOK se však vztahuje pouze k úpisu akcií, jejichž emisní kurs bude splacen peněžitým vkladem. Náležitosti, které by stanovy musely obsahovat, pokud by byl emisní kurs

⁴⁷ LASÁK, Jan In (2021) op. cit. pozn. 17, s. 1163.

splacen nepeněžitým vkladem, jsou totiž uvedeny v písm. c) téhož ustanovení a nenajdeme mezi nimi způsob a lhůtu pro splacení emisního kursu.

3.1.2.2. Emisní kurs a jakým vkladem bude splacen, způsob a lhůta splacení

Stanovy musí při založení také obsahovat informaci, za jaký emisní kurs zakladatel akcie upisuje. Emisní kurs přitom nemusí být pro všechny zakladatele ani akcie stejný. Tvoří ho vklad a případné emisní ážio a jeho hodnota nesmí být podle § 247 ZOK nižší než jmenovitá hodnota akcie, případně účetní hodnota u kusových akcií. Splacen může být pouze peněžitým, nebo nepeněžitým vkladem dle § 15 odst. 3 ZOK, přičemž nepeněžitým vkladem nesmí být práce nebo služby. Co se týká způsobu splacení, tak peněžité vklady lze splatit pouze na zvláštní účet u banky nebo spořitelního a úvěrního družstva, který zřídí správce vkladů. Pro vnášení nepeněžitých vkladů se uplatní pravidla uvedená v § 19 až 22 ZOK. Nepeněžitý vklad se do společnosti vnese před jejím vznikem (§ 23 odst. 3 ZOK). U peněžitých vkladů musí být před vznikem společnosti splaceno celé emisní ážio a v souhrnu alespoň 30 % jmenovité hodnoty upsaných akcií každým zakladatelem ve lhůtě určené stanovami. Celý emisní kurs potom musí být splacen ve lhůtě stanovené ve stanovách, nejpozději do jednoho roku od vzniku společnosti. Právě na tento okamžik splacení peněžitého vkladu po přijetí stanov je zákonem navázáno i účinné založení společnosti. Pokud by však do společnosti byly vnášeny pouze nepeněžitá vklady, společnost by byla založena již přijetím stanov a poté je třeba dát si pozor na lhůtu 6 měsíců pro podání návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku ode dne jejího založení podle § 9 odst. 1 ZOK.

3.1.2.3. Výše splacení základního kapitálu k okamžiku vzniku společnosti

Povinná výše splacení základního kapitálu společnosti k okamžiku vzniku se řídí pravidly pro vnesení a splacení vkladů, tedy u peněžitých je to splacení emisního ážia a 30 % jmenovité hodnoty upsaných akcií a u nepeněžitých vnesení vkladu před vznikem, jinak nemůže dojít k zápisu společnosti do obchodního rejstříku. Není vyloučeno, aby stanovy v případě peněžitých vkladů určily, že před vznikem společnosti musí být splacena vyšší část jmenovité hodnoty upsaných akcií.

3.1.2.4. Údaje o nepeněžitých vkladech a jejich vkladatelích

V případě nepeněžitých vkladů stanovy obsahují jméno vkladatele, tím se pomocí legislativních zkratk § 15 odst. 2 a § 98 písm. c) ZOK rozumí jméno a příjmení nebo název u právnické osoby. Dále pak popis nepeněžitých vkladů, ten by měl odpovídat popisu v znaleckém posudku, jehož je popis povinnou součástí (§ 251 odst. 2 písm. a) ZOK).

Vedle identifikace akcií je to pak také určení znalce, který ocenění nepeněžitěho vkladu provedl. Znalce vybírají zakladatelé společnosti. Stanovy při založení společnosti musí obsahovat i určení ceny nepeněžitých vkladů. Cena může být nižší, než jak byla určena znaleckým posudkem, ovšem musí být zachována pravidla pro výši emisního kursu. Emisním áziem je v tomto případě rozdíl mezi cenou nepeněžitěho vkladu a jmenovitou hodnotou upisovaných akcií, ledaže stanovy či valná hromada určí jinak.

3.1.2.5. Zřizovací náklady společnosti

Obligaturní náležitostí při založení akciové společnosti je i alespoň přibližná výše nákladů, které v souvislosti se založením společnosti vzniknou. Zejména se bude jednat o náklady na znalce, odměnu a náklady notáře, soudní a správní poplatky a odměnu správce vkladů, ale i jiné výdaje. Jedná se pouze o přibližnou výši nákladů, pokud se jejich skutečná výše bude lišit, nebude to mít pro společnost žádný negativní důsledek.

3.1.2.6. Určení členů volených orgánů, správce vkladů a majetkových účtů

První členové volených orgánů společnosti určení zakladateli musí být po novele zákona o obchodních korporacích ve stanovách při založení uvedeni u všech zřizovaných orgánů, a to jak těch zřizovaných obligatorně, tak i těch zřizovaných fakultativně, a bez ohledu na systém vnitřní struktury. První členy statutárního orgánu vyžaduje i občanský zákoník. Členy volených orgánů je vhodné identifikovat podle údajů zapisovaných do obchodního rejstříku.

Správce vkladů může být fyzická i právnická osoba a může jím být přímo zakladatel nebo jiná osoba. Musí být určen pro všechny vklady, jak peněžité, tak nepeněžité. Patrně je možné, aby společnost měla více správců vkladů k jednotlivým vkladům. Lze si to představit u specifických předmětů vkladu, které vyžadují odborný dohled či péči. Vhodné je správce vkladů ve stanovách identifikovat jménem a bydlištěm nebo názvem a sídlem.

Poslední náležitostí, kterou musí stanovy při založení obsahovat, mají-li být vydány zaknihované akcie, jsou čísla majetkových účtů, na které mají být zaknihované akcie vydány. V takovém případě je třeba je uvést u všech upisovatelů. Vedle identifikace majetkových účtů je třeba identifikovat i akcionáře, na jejichž účet mají být akcie vydány.

3.2. Fakultativní náležitosti

Fakultativní neboli dobrovolné náležitosti, které nejsou nutně nezbytné pro založení a vznik akciové společnosti, jsou nezbytné, a podle toho je také lze rozdělit do tří skupin, pro možnost zavedení určitého institutu, využití možnosti odchylek od dispozitivní právní úpravy, nebo podrobnější úpravu institutů neupravených zákonem. Tyto náležitosti lze tedy

ve stanovách sjednat, pokud zákonná úprava výslovně uvádí, že je možné se od ní odchýlit, a dále pak pokud zde není výslovný zákaz se odchýlit, s výjimkou statusové věci (viz výše u změny stanov rozhodnutím valné hromady) nebo toho, že by odchylka byla v rozporu s dobrými mravy či veřejným pořádkem (§ 1 odst. 2 OZ), anebo by odchylka byla v rozporu se smyslem a účelem zákona (§ 580 OZ). Černá⁴⁸ uvádí, že fakultativnost některých ujednání je pouze relativní. Uvádí to na příkladu vydání prioritních akcií, což je jednoznačně fakultativní náležitost stanov, ovšem v takovém případě musí být ve stanovách uveden jejich počet a práva s nimi spojená. S tímto názorem nelze než souhlasit. Mezi typické příklady fakultativních náležitostí patří například zřízení orgánů zákonem nepředpokládaných (např. kontrolní orgány), rozšiřování či zužování jejich působnosti, nevylučuje-li to zákon, omezení některých práv společníků a členů orgánů, omezení jednatelských oprávnění orgánů, zpřísnování hlasovacích většin a mnohé další.

Otázka, která v souvislosti s fakultativními náležitostmi vyvstává je ta, zda lze stanovami uložit povinnosti nad rámec zákona. Osoby, na které by tyto povinnosti mohly dopadat, lze rozdělit do tří skupin, a to na akcionáře, členy volených orgánů a zaměstnance akciové společnosti. Akcionářům povinnosti nad rámec zákona na rozdíl od ostatních obchodních korporací ukládat nelze. Podle § 256 odst. 1 ZOK je akcie cenný papír, s nímž jsou spojena práva akcionáře, o povinnostech zde není zmínka. Z toho se dovozuje, že platí obecné pravidlo, že povinnosti lze uložit pouze zákonem. Je možné pouze konkretizovat ty, které jsou zakotveny v zákoně, ale nikoliv zavádět nové. Členům volených orgánů oproti tomu povinnost nad rámec zákona uložit lze. To vyplývá z § 59 odst. 1 ZOK, který říká, že práva a povinnosti mezi členem voleného orgánu a obchodní korporací se řídí přiměřeně ustanoveními občanského zákoníku o příkazu (s výhradami tohoto ustanovení), což je jednoznačně dispozitivní právní úprava, od které se lze odchýlit, a tudíž je možné povinnosti nad rámec zákona stanovit už ve stanovách. Poslední skupinou jsou pak zaměstnanci, kterým obecně takové povinnosti ukládat nelze, jelikož jak už je uvedeno výše, stanovy nejsou pro zaměstnance závazné. Jako výjimku si však lze představit situaci, kdy by nějaký interní předpis přímo odkazoval na ustanovení stanov, stanovy by byly vztaženy do pracovněprávního vztahu. Staly by se tak pro zaměstnance závaznými a mohly by teoreticky uložit povinnost nad rámec zákona.

Následkem rozporu dobrovolných náležitostí upravených ve stanovách se zákonem je obecně neplatnost. Institut zákonem neupravený, který byl ujednán ve stanovách v případě rozporu se zákonem, nelze využít. Pokud se v případě rozporu se zákonem jedná o odchýlení se od dispozitivní právní úpravy, nikoliv o institut zákonem neupravený, uplatní se namísto

⁴⁸ ČERNÁ, Stanislava. *Obchodní právo. Akciová společnost. 3. díl*. Praha: ASPI, 2006, s. 56.

ujednání ve stanovách tato dispozitivní právní úprava. Stejně tak, pokud stanovy fakultativní náležitost neobsahují, náležitost chybí a stane se to v určitém konkrétním případě relevantním, i zde se uplatní dispozitivní právní úprava.

Zákon některá ujednání ve stanovách výslovně zakazuje. Příkladem je zákaz ujednání samostatně převoditelného hlasovacího práva (§ 281 odst. 4 ZOK), nedůvodného zvýhodňování jakéhokoliv akcionáře na úkor společnosti nebo jiných akcionářů (§ 244 ZOK), vyloučení převoditelnosti akcií (§ 270 ZOK), zúžení práv kvalifikovaných akcionářů (§ 365 odst. 4 ZOK) a další. V případě, že stanovy budou taková ujednání obsahovat, buď se k nim vůbec nebude přihlížet, jako je tomu například u zúžení práv kvalifikovaných akcionářů, nebo budou v této části neplatná, jako je tomu u vyloučení převoditelnosti akcií. Ujednání v podobě nedůvodného zvýhodňování jakéhokoliv akcionáře bylo dříve také stíženo zdánlivostí, ale novela zákona o obchodních korporacích účinná od 1. 1. 2021 druhý odstavec § 244 ZOK, který následek obsahoval, vypustila. Důvodová zpráva uvádí, že nově se tak na zvýhodnění uplatní obecné instituty zákona o obchodních korporacích, jako zejména prohlášení neplatnosti takového rozhodnutí valné hromady.⁴⁹

Stanovy akciových společností pravidelně přebírají zákonnou úpravu a ustanovení zákona jsou do stanov „opisovány“, ale bohužel někdy pouze částečně a tímto mohou vznikat výkladové nejasnosti. Pokud se zákonné instituty při jejich opisování následně nijak nemodifikují, nebo ani nevylučují, a je vynechána další úprava těchto institutů, spočívající v různých zákonných modifikacích, je nejasné, zda úmyslem zakladatelů či akcionářů je takovou úpravu stanovami vyloučit, či nikoliv. Je-li záměrem společníků určitou část právního institutu stanovami vyloučit, je lepší učinit tak výslovně. Pokud však nikoliv, je lepší tato opisovací ujednání do stanov nezahrnovat. Příkladem je ujednání stanov, podle kterého člen voleného orgánu vykonává funkci osobně (§ 159 odst. 2 OZ), bez opsání části týkající se zmocnění. Znamená to snad, že společníci chtějí tímto možnost zmocnění jiného člena téhož orgánu vyloučit? Předpokládám, že toto společníci při přijímání stanov nezamýšlí.

⁴⁹ ŠTENGLOVÁ, Ivana In (2020) op. cit. pozn. 8, s. 573-574.

4. Dopady novely zákona o obchodních korporacích

Novela zákona o obchodních korporacích, s podstatnou částí účinnou od 1. 1. 2021, někdy nazývaná jako velká novela zákona o obchodních korporacích, která zahrnuje významné změny pro obchodní korporace včetně akciové společnosti, má dopad i na stanovy akciové společnosti.

Novela zákona o obchodních korporacích mění znění § 250 ZOK, přidává a zpřesňuje ustanovení týkající se náležitostí stanov, o kterých je podrobněji pojednáno výše, pro jednoznačnější výklad těchto ustanovení. Upravuje pravidla pro vypouštění nepotřebných údajů ze stanov po vzniku společnosti, dále mění vztah smlouvy o výkonu funkce a stanov a obsahuje také přechodná ustanovení, z nichž některá mají také dopad na stanovy.

4.1. Vypuštění nepotřebných údajů ze stanov

Ustanovení § 250 odst. 4 ZOK již ve znění účinném před 1. 1. 2021 umožňovalo vypustit ze stanov po vzniku společnosti údaje podle odst. 3 téhož paragrafu, tedy údaje, které musí stanovy obsahovat při založení akciové společnosti. Novela zákona o obchodních korporacích nově zavádí možnost svěřit rozhodnutí o vypuštění nepotřebných údajů ze stanov po vzniku společnosti do působnosti představenstva nebo správní rady.

Problematické na úpravě ve znění účinném před 1. 1. 2021 bylo to, že vypuštění nepotřebných údajů ze stanov bylo změnou stanov, tudíž bylo potřeba, aby o něm rozhodla valná hromada společnosti, případně tak měli učinit akcionáři dohodou o změně stanov. Takový proces byl nákladný, jelikož rozhodnutí o změně stanov podle § 432 odst. 1 ZOK se osvědčuje veřejnou listinou (§ 8 odst. 1 ZOK), tedy notářským zápisem. V praxi do 1. 1. 2021 užívaly společnosti při založení ve stanovách rozvazovací podmínku, kdy k vypuštění nepotřebných údajů došlo v okamžiku splnění podmínek v § 250 odst. 4 ve znění účinném před 1. 1. 2021. Těmi byl vznik společnosti a splnění vkladové povinnosti. Tento problém byl novelou zákona o obchodních korporacích vyřešen, protože podle § 250 odst. 4 ZOK v novelizovaném znění se rozhodnutí podle tohoto odstavce nepovažuje za rozhodnutí o změně stanov, odpadá tedy povinnost osvědčení rozhodnutí veřejnou listinou. V případě, že nedojde ke svěřeni rozhodnutí do působnosti představenstva nebo správní rady a rozhodovat bude valná hromada, odpadá také povinnost kvalifikované většiny hlasů při rozhodování.⁵⁰ Pokud stanovy nebudou vyžadovat pro rozhodování valné hromady většinu přísnější, bude stačit prostá většina podle § 415 ZOK.

⁵⁰ ŠTENGLOVÁ, Ivana, ŠUK, Petr In (2020) op. cit. pozn. 8, s. 587.

4.2. Vztah smlouvy o výkonu funkce a stanov

V praxi mohou nastat situace, kdy se některá ustanovení smlouvy o výkonu funkce členů volených orgánů dostanou do rozporu s ustanoveními stanov akciové společnosti. Pokud taková situace nastane, je potřeba vědět, zda má přednost smluvní ujednání, či znění zakladatelského právního jednání.

Do účinnosti novely zákona o obchodních korporacích nebyl takový možný rozpor řešen komplexně, ale pouze u některých dílčích institutů. Těmi byly délka funkčního období představenstva (§ 439 odst. 3 ZOK) a dozorčí rady (§ 448 odst. 6 ZOK), která dávala v případě rozporu přednost ujednáním ve smlouvě o výkonu funkce. Novela zákona o obchodních korporacích tento přístup mění a rozpor řeší komplexně v § 59 odst. 5 ZOK. Přednost mají nově ujednání stanov společnosti, pokud však nebyla smlouva o výkonu funkce schválena většinou vyžadovanou pro změnu stanov, v takovém případě mají přednost ujednání smlouvy o výkonu funkce.

Přechodná ustanovení novely zákona o obchodních korporacích, konkrétně čl. II bod 6., také řeší situaci rozporu v případě smlouvy o výkonu funkce schválené před účinností novely zákona o obchodních korporacích, ve které se postupuje podle zákona o obchodních korporacích ve znění účinném před 1. 1. 2021.

4.3. Přechodná ustanovení novely zákona o obchodních korporacích

Přechodná ustanovení novely zákona o obchodních korporacích (čl. II) v bodě 1 upravují dvě podstatné záležitosti, které se dotýkají stanov akciové společnosti. Jednak je to pozbytí závaznosti ujednání společenské smlouvy, která odporují donucujícím ustanovením zákona o obchodních korporacích v novelizovaném znění, a jednak je to povinnost přizpůsobit znění zakladatelského právního jednání do jednoho roku od účinnosti novely zákona o obchodních korporacích novelizovanému znění zákona o obchodních korporacích a jeho doručení do sbírky listin. Při neuposlechnutí výše uvedené povinnosti se uplatní stejné obecné důsledky podle zákona o veřejných rejstřících, jak je uvedeno výše (viz podkapitola 1.6).

5. Analýza stanov konkrétních akciových společností

Pro účely této práce jsem se rozhodl vybrat některé stanovы konkrétních akciových společností, abych je podrobil analýze, která bude spočívat v aplikaci teoretických poznatků sesbíraných výše. Podstata spočívá ve zjištění, zda stanovы vyhovují zákonným požadavkům, případně pokud nikoliv, jaké následky se uplatní. Analýza bude také doplněna možnými alternativními úpravami a doporučeními ke změnám stanov, které by vedly k jednoznačnému výkladu stanov a většímu souladu se zákonem.

Při analýze se zaměřím na stanovы tří akciových společností, konkrétně dvoje stanovы běžných akciových společností a jedny stanovы zvláštního subjektu, a to banky. Stanovы včetně veškerých změn musí být ukládány do sbírky listin obchodního rejstříku (viz výše), a právě odtud jsem listiny pro analýzu čerpal. Zkoumat budu především poslední změnu a poslední uložené úplné znění stanov.

Předmětem analýzy je otázka dodržení formy stanov, správného procesního postupu pro přijetí stanov, případně jejich změn, dodržení povinností stanovы a jejich změny publikovat, dodržení povinností podle zvláštních (speciálních) předpisů, dále uvedení stanov do souladu s novelou zákona o obchodních korporacích, otázka obligatorních a fakultativních náležitostí a případná existence rozporu stanov se zákonem.

5.1. ŠKODA AUTO a.s.

První společností, kterou jsem pro analýzu stanov vybral, je společnost ŠKODA AUTO a.s., se sídlem tř. Václava Klementa 869, Mladá Boleslav II, 293 01 Mladá Boleslav, IČO: 001 77 041, zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, sp. zn. B 332 („ŠKODA AUTO a.s.“). ŠKODA AUTO a.s. je největší výrobce automobilů v České republice, od roku 1991 je součástí německého koncernu Volkswagen Group a je dlouhodobě jednou z největších českých firem podle dosažených tržeb.⁵¹ Stanovы ŠKODA AUTO a.s. z 16. 4. 1991 byly několikrát změněny a poslední změna je ze dne 30. 8. 2018.

5.1.1. Forma stanov

Poslední změna stanov byla provedena jako rozhodnutí jediného akcionáře ŠKODA AUTO a.s. ve formě notářského zápisu⁵². Požadavek formy notářského zápisu je tak podle § 12

⁵¹ Wikipedie: Otevřená encyklopedie: *Škoda Auto* [online]. c2022 [citováno 12. 1. 2022]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=%C5%A0koda_Auto&oldid=20818883.

⁵² Notářský zápis č. NZ 163/2018, sepsaný 30. 8. 2018, založený do sbírky listin ŠKODA AUTO a.s. dne 9. 10. 2018 [citováno 12. 1. 2022]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=54724652&subjektId=47718&spis=73153>.

ZOK ve spojení s § 416 odst. 2 ZOK splněn. Zároveň je splněn i požadavek věty druhé § 416 odst. 2 ZOK a schválený text změny stanov je v notářském zápisu obsažen.

Jediný akcionář byl při sepsání tohoto notářského zápisu zastoupen na základě plné moci. Výše jsme dospěli k požadavku písemné formy s úředně ověřeným podpisem na plné moci podle § 441 odst. 2 OZ, a to i při změnách stanov. Plná moc udělená jediným akcionářem byla podepsána v Lucemburském velkovévodství, notářsky ověřena a opatřena apostilou. Tento zákonný požadavek byl v tomto případě také splněn. Forma pro poslední změnu stanov byla tedy dodržena.

Jelikož působnost valné hromady vykonává jediný akcionář (§ 12 ZOK), není třeba ani uvažovat o správnosti procesního postupu přijetí poslední změny stanov.

5.1.2. Publikační povinnost

Povinnost podle § 66 písm. a) ZVR byla splněna, neboť sbírka listin ŠKODA AUTO a.s. v obchodním rejstříku obsahuje jak již zmíněný notářský zápis obsahující rozhodnutí o poslední změně stanov, tak i účinné úplné znění stanov⁵³ po této poslední změně. Úplné znění stanov obsahuje podpis všech členů statutárního orgánu, přestože zákon podpis osob, které úplné znění vyhotovily, nevyžaduje. Rejstříkovému soudu je třeba pouze doložit, že statutární orgán úplné znění stanov schválil. I tyto povinnosti byly splněny.

5.1.3. Soulad s novelou zákona o obchodních korporacích

Společnost ŠKODA AUTO a.s. podle informací dostupných z veřejného rejstříku nepřijala a neuložila změnu stanov, kterou by uvedla stanovy do souladu se zákonem o obchodních korporacích v novelizovaném znění, a vyhověla tak požadavku přechodných ustanovení novely zákona o obchodních korporacích v bodě 1. Tato povinnost měla být splněna do jednoho roku od účinnosti novely zákona o obchodních korporacích, tedy do 1. 1. 2022. Rejstříkový soud by nyní měl ŠKODA AUTO a.s. vyzvat k založení stanov uvedených do souladu s novelou zákona o obchodních korporacích do sbírky listin. Společnosti teoreticky hrozí i zrušení, proto bych doporučil tento stav co nejdříve napravit.

5.1.4. Obligatorní náležitosti

Stanovy ŠKODA AUTO a.s. obsahují obchodní firmu i sídlo. Sídlo je uvedeno jako konkrétní adresa. Zde bychom mohli doporučit uvést ve stanovách pouze obec, nikoliv celou adresu pro případnou budoucí změnu sídla.

⁵³ Úplné znění stanov ze dne 3. 9. 2018, založené do sbírky listin ŠKODA AUTO a.s. dne 9. 10. 2018 [citováno 12. 1. 2022]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=54724651&subjektId=47718&spis=73153>.

Předmět činnosti je ve stanovách také obsažen v čl. 3. Stanovy obsahují výčet předmětů podnikání, které se shodují s označeními živnostenských oprávnění, které společnost ŠKODA AUTO a.s. dle údajů z živnostenského rejstříku získala. Jako problematickou vnímám skutečnost, že v živnostenském rejstříku nalezneme živnostenské oprávnění ke koncesované živnosti, která není obsažena ve stanovách ani zapsána do obchodního rejstříku. Dále také ve stanovách nalezneme místo konkrétních oborů činnosti živnosti ohlašovací volné údaj výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona. Dle výše citovaného judikátu Nejvyššího soudu (pododdíl 3.1.1.3) odporuje tento zápis § 25 odst. 1 písm. b) ZVR a je třeba zjednat nápravu dle § 9 odst. 1 ZVR. Rejstříkový soud by měl ŠKODA AUTO a.s. i v tomto případě vyzvat k nápravě, a pokud nebude náprava zjednána, může rejstříkový soud v zájmu ochrany třetích osob rozhodnout o jejím zrušení. Zvláštností je, že zápis v obchodním rejstříku tento údaj neobsahuje a obsahuje konkrétní obory činností živnosti ohlašovací volné. I přesto lze doporučit uvést předměty podnikání ve stanovách do souladu se skutečným stavem, uvést ve stanovách všechny předměty podnikání odpovídající živnostenským oprávněním podle živnostenského rejstříku a oborům činností živnosti ohlašovací volné.

Ve stanovách nalezneme v čl. 5 i výši základního kapitálu, která splňuje zákonný požadavek a přesahuje nejnižší možnou výši 2 000 000 Kč. Základní kapitál je rozdělen na 1 670 885 akcií v zaknihované podobě znějících na jméno o jmenovité hodnotě 10 000 Kč. Tyto obligatorní náležitosti podle § 250 odst. 2 písm. c) ZOK stanovy tedy také obsahují. Převoditelnost akcií není omezena a různé druhy akcií stanovy neupravují. Čl. 11.3.2 stanov uvádí, že s akcií je spojen jeden hlas, tato povinnost je splněna, ale celkový počet hlasů ve společnosti stanovy neobsahují. Ve stejném článku nalezneme i způsob hlasování na valné hromadě, a to aklamací nebo tajně, pokud je o to požádáno. Ve stanovách také nalezneme údaj o tom, že byl zvolen dualistický systém vnitřní struktury, dokonce tento údaj obsahují výslovně v čl. 10 stanov, a nikoliv pouze zřízením představenstva a dozorčí rady, z čehož by tento údaj také vyplýval.

Z absolutně obligatorních náležitostí lze pouze doporučit doplnit do stanov celkový počet hlasů ve společnosti, ostatní obligatorní náležitosti jsou v pořádku a jsou splněny. Stanovy neobsahují žádné relativně obligatorní náležitosti, které by bylo možné podle § 250 odst. 4 ZOK vypustit.

5.1.5. Fakultativní náležitosti

Ve stanovách nalezneme údaj v čl. 3, že společnost se zakládá na dobu neurčitou. To by platilo i pokud by stanovy tento údaj neobsahovaly (§ 124 OZ). Stanovy uvádí, že společnost

zastupují dva členové představenstva společně. Jedná se o zavedení pravidla čtyř očí. Zákonná dispozitivní úprava § 164 odst. 2 OZ se neuplatní s výjimkou možnosti zmocnění pro samostatné jednání.

V čl. 6 nalezneme pravidla pro zvyšování a snižování základního kapitálu. Ani ty nejsou obligatorními náležitostmi a stanovy je upravovat nemusí. Stanovami nelze upravit jiné způsoby zvýšení či snížení základního kapitálu, než které zná zákon, možné je pouze některé způsoby ve stanovách vyloučit. Stanovy v tomto ohledu nic specifického, co by se od zákonné úpravy lišilo neupravují a obsahují pouze obecné principy těchto institutů, z toho důvodu se uplatní zákonná úprava. Tento článek by bylo možné ze stanov vypustit.

Ve vztahu k akciím, které blíže upravuje čl. 7 stanov, lze uvést, že náležitosti akcií, které stanovy vyžadují, by bylo možné ze stanov také vypustit. Zákon o obchodních korporacích náležitosti akcií sám specifikuje a novela zákona o obchodních korporacích navíc náležitosti drobně upravila, tudíž se ve stanovách nyní liší. ŠKODA AUTO a.s. vydala pouze zaknihované akcie, v takovém případě je dle § 264 odst. 1 ZOK možné nahradit seznam akcionářů evidencí zaknihovaných cenných papírů, toho však společnost zatím nevyužila a stanovy upravují i náležitosti tohoto seznamu. Stanovy v čl. 7.4 písm. b) modifikují výši úroku při prodlení akcionáře se splacením emisního kursu na 20 % p.a. z částky, se kterou je akcionář v prodlení, a využívají tak možnosti odchýlení se od zákona (§ 344 odst. 2 ZOK). Dále také stanovy v čl. 7.5 upravují vydání zatímních listů, jen tak je společnost povinna je vlastníkům nesplacených akcií vydat.

Základní práva a povinnosti akcionářů společnosti upravuje čl. 8 stanov, ale nevyjmenovává všechna práva a povinnosti, která zná zákon. Zároveň ty, které zmiňuje, žádným způsobem nemodifikuje. Jedná se o další příklad ujednání stanov, které je lepší ze stanov vypustit, jelikož zákonnou úpravu nijak nemodifikuje ani nevylučuje, a proto je nadbytečná a zároveň může působit nejasnosti, jak je vysvětleno výše (podkapitola 3.2).

Stanovy také určují, že společnost může vydat vyměnitelné nebo prioritní dluhopisy. Konkrétní podmínky jejich emise nebo jinou úpravu ve vztahu k dluhopisům už stanovy neobsahují. Opět se uplatní dispozitivní úprava zákona o obchodních korporacích a podle ní i úprava zákona o dluhopisech, ledaže zákon o obchodních korporacích stanoví jinak.

Úprava orgánů společnosti přejímá zákonnou úpravu až na malé výjimky. Těmi jsou usnášéníschopnost valné hromady (jmenovitá hodnota akcií či jejich počet musí přesahovat 50 % základního kapitálu, nikoliv pouze 30 % jak uvádí zákon), vyloučení zastoupení akcionáře členem představenstva nebo dozorčí rady na valné hromadě, dále počet členů představenstva (sedm oproti třem dle zákona), počet členů dozorčí rady (devět členů oproti zákonným třem,

a jelikož se jedná o společnost s více než 500 zaměstnanci v pracovním poměru, volí třetinu dozorčí rady zaměstnanci) a funkční období členů dozorčí rady (čtyřleté oproti třem rokům dle zákona).

U pravidel pro naložení s hospodářským výsledkem v čl. 16 stanov společnost opět odkazuje na zákon. ŠKODA AUTO a.s. má ve stanovách upraven také dobrovolný rezervní fond sloužící pouze pro úhradu ztráty. Zvláštností je pak čl. 19.5 stanov, který říká, že společnost lze zrušit i bez likvidace. To je dle zákona možné pouze v případě přeměny společnosti, nebo v případě zrušení konkursu za podmínek § 173 OZ. Stanovy patrně odkazují na tyto situace. Čl. 22.2 stanov upravující účinnost změny stanov opisuje znění zákona před novelou zákona o obchodních korporacích. Jedná se však o přípustnou odchylku, jelikož § 431 ZOK je dispozitivní, vzhledem k tomu, že umožňuje účinnost v rozhodnutí valné hromady odložit na později. Není důvod, aby tak valná hromada nemohla učinit již ve stanovách. Obsahují i údaj o podřízení se zákonu o obchodních korporacích.

5.1.6. Rozpor stanov se zákonem

Stanovy ŠKODA AUTO a.s. jsou v rozporu se zákonem, jelikož nebyly uvedeny do souladu se zákonem o obchodních korporacích ve znění novely zákona o obchodních korporacích. Tato skutečnost však nezpůsobuje nicotnost či neplatnost stanov, ale pozbytí závaznosti ujednání odporujících kogentním ustanovením zákona o obchodních korporacích a následky dle zákona o veřejných rejstřících, jak je uvedeno výše. Rozporem nebo vadou je i chybějící obligatorní náležitost celkový počet hlasů ve společnosti. Tato obligatorní náležitost není náležitostí způsobující neplatnost celé společnosti. Jedná se o obligatorní náležitost zavedenou novelou zákona o obchodních korporacích a absence vznikla právě neuvedením stanov do souladu s novelizovaným zněním. I kdyby však absence a následný vznik společnosti proběhly za účinnosti novelizovaného znění zákona o obchodních korporacích (po 1. 1. 2021), zápisem společnosti do obchodního rejstříku v případě absence zmíněné náležitosti dochází ke konvalidaci této vady. Pro společnost ani pro stanovy by tedy tato skutečnost neměla žádný negativní důsledek. Jedinou vadou, která tedy nyní tíží stanovy a celou společnost, je zmíněné neuvedení stanov do souladu s novelou zákona o obchodních korporacích.

5.2. Česká zbrojovka a.s.

Druhou z vybraných společností je společnost Česká zbrojovka a.s., se sídlem Svat. Čecha 1283, 688 01 Uherský Brod, IČO: 463 45 965, zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Krajským soudem v Brně, sp. zn. B 712 („Česká zbrojovka a.s.“). Česká zbrojovka a.s. je společnost vyrábějící zbraně s dlouholetou tradicí a od roku 2018 je součástí mezinárodního

holdingu CZG – Česká zbrojovka Group, jež se řadí mezi největší světové výrobce ručních palných zbraní.⁵⁴ Česká zbrojovka a.s. byla založena zakladatelskou listinou ze dne 22. 4. 1992 a poslední změna byla přijata 24. 11. 2020 s účinností od 1. 1. 2021.

5.2.1. Forma stanov

Stanovy společnosti Česká zbrojovka a.s. byly naposledy změněny rozhodnutím valné hromady, která se konala 24. 11. 2020 a byla ověřena notářským zápisem⁵⁵. Požadavek formy notářského zápisu je tak podle § 416 odst. 2 ZOK splněn. Požadavek věty druhé § 416 odst. 2 ZOK vyžadující schválený text změny stanov v notářském zápisu je také splněn, jelikož notářský zápis obsahuje úplné znění změněných stanov. Forma pro poslední změnu stanov byla tedy dodržena.

5.2.2. Procesní postup přijetí změny stanov

Poslední změna stanov byla přijata jako rozhodnutí valné hromady. Dle zmíněného notářského zápisu byla valná hromada společnosti svolána představenstvem v souladu s čl. 10.2 dosavadních stanov společnosti⁵⁶. Zároveň dle notáře sepisujícího notářský zápis pozvánka na valnou hromadu obsahovala veškeré náležitosti vyžadované stanovami společnosti (čl. 10.3 dosavadních stanov) a zákonem. Návrh změny stanov byl uložen v sídle společnosti a akcionářům bylo umožněno nahlédnutí dle čl. 10.3 dosavadních stanov. Valné hromady se účastnili všichni akcionáři, takže byla valná hromada dle čl. 12.1 dosavadních stanov společnosti, vyžadujícího přítomnost akcionářů vlastnicích akcie se jmenovitou hodnotou představující více než 60 % základního kapitálu společnosti, usnášeníschopná. Změna stanov byla zařazena na pořad jednání valné hromady jako druhý bod a patřila do působnosti valné hromady dle čl. 8.2 písm. a) dosavadního znění stanov. O přijetí rozhodnutí bylo hlasováno aklamací (zvednutím ruky) dle čl. 12.12 dosavadních stanov společnosti. Ve společnosti je 100 % hlasovacích práv spojeno pouze s akciemi třídy A, které představují 89 % základního kapitálu dle čl. 6 dosavadních stanov. Pro přijetí byla potřeba dvoutřetinová většina přítomných akcionářů dle čl. 12.6 dosavadních stanov. Pro přijetí hlasovaly všechny hlasy oprávněné hlasovat. V rámci tohoto pořadu jednání nebyly vzneseny žádné jiné návrhy ani protinávhrhy a proti výkonu hlasovacího práva nebyly vzneseny žádné námitky. Rozhodnutí valné hromady

⁵⁴ Internetové stránky společnosti Česká zbrojovka a.s. [online], [citováno 26. 01. 2022]. Dostupné z: <https://www.czub.cz>.

⁵⁵ Notářský zápis č. NZ 248/2020, sepsaný 24. 11. 2020, založený do sbírky listin Česká zbrojovka a.s. dne 20. 1. 2021 [citováno 26. 1. 2022]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=64798347&subjektId=174660&spis=683075>.

⁵⁶ Úplné znění stanov ze dne 28. 8. 2018, založené do sbírky listin Česká zbrojovka a.s. dne 23. 10. 2018 [citováno 26. 1. 2022]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=54911657&subjektId=174660&spis=683075>.

tak bylo dle právních předpisů účinných v době přijetí rozhodnutí a stanov společnosti přijato řádně.

5.2.3. Publikační povinnost

Povinnost podle § 66 písm. a) ZVR byla splněna, neboť sbírka listin České zbrojovky a.s. v obchodním rejstříku obsahuje jak již zmíněný notářský zápis obsahující rozhodnutí valné hromady o poslední změně stanov, tak i účinné úplné znění stanov⁵⁷ po této poslední změně. I tyto povinnosti byly splněny.

5.2.4. Soulad s novelou zákona o obchodních korporacích

Společnost Česká zbrojovka a.s. splnila povinnost novely zákona o obchodních korporacích a přijala a uložila do sbírky listin úplné znění stanov, které je v souladu s novelou zákona o obchodních korporacích. Nové znění stanov sice bylo přijato valnou hromadou již 24. 11. 2020, tedy ještě za účinnosti zákona o obchodních korporacích ve znění před novelou zákona o obchodních korporacích, ale účinnost byla stanovena, jak už bylo zmíněno, na 1. 1. 2021 a úplné znění bylo do sbírky listin založeno 20. 1. 2021, tudíž lze povinnost považovat opravdu za splněnou.

5.2.5. Obligatorní náležitosti

Ve stanovách společnosti Česká zbrojovka a.s. nalezneme v čl. 2 stanov obchodní firmu i sídlo. Sídlo je i zde uvedeno jako konkrétní adresa, tedy i zde bychom mohli doporučit uvést ve stanovách pouze obec, nikoliv celou adresu pro případnou budoucí změnu sídla.

Stanovy obsahují předmět činnosti i předmět podnikání, a to v čl. 4 stanov. Předměty podnikání ve stanovách se vedle předmětu podnikání provádění zahraničního obchodu s vojenským materiálem v rozsahu povolení Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky vydaného dle zvláštního zákona shodují s označeními živnostenských oprávnění živností ohlašovacích vázaných a řemeslných a živností koncesovaných, které společnost Česká zbrojovka a.s. dle údajů z živnostenského rejstříku získala. Obory činnosti živností ohlašovací volné však ve stanovách nenalezneme a nalezneme tam pouze údaj výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona. Ani zde stanovy nebyly uvedeny do souladu s výše citovaným judikátem Nejvyššího soudu (pododdíl 3.1.1.3), tento zápis odporuje § 25 odst. 1 písm. b) ZVR a je třeba zjednat nápravu dle § 9 odst. 1 ZVR. Rejstříkový soud by měl Českou zbrojovku a.s. i v tomto případě vyzvat k nápravě, a pokud

⁵⁷ Úplné znění stanov ze dne 1. 1. 2021, založené do sbírky listin Česká zbrojovka a.s. dne 20. 1. 2021 [citováno 26. 1. 2022]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=64798347&subjektId=174660&spis=683075>.

nebude náprava zjednána, může rejstříkový soud v zájmu ochrany třetích osob rozhodnout o jejím zrušení. Doporučit lze uvést ve stanovách všechny obory činností živnosti ohlašovací volné.

Výši základního kapitálu stanovy také obsahují. Nalezneme ji v čl. 5 stanov a zákonný požadavek je splněn, jelikož základní kapitál přesahuje nejnižší možnou výši 2 000 000 Kč. Základní kapitál je rozdělen na 612 324 akcií třídy A a 75 170 akcií třídy B v zaknihované podobě znějících na jméno o jmenovité hodnotě 700 Kč. Všechny povinné náležitosti vztahující se k akciím stanovy obsahují. Jelikož stanovy upravují dva druhy akcií, musí stanovy obsahovat i název druhu a práva s nimi spojená. To stanovy také splňují, když ve čl. 6.2 a 6.3 stanov přesně tato práva vyjmenovávají. S akciemi třídy A je spojena účast na hlasovacích právech ve výši 100 %, předkupní právo k akciím třídy B a další práva dle zákona. S akciemi třídy B účast na hlasovacích právech ve výši 0 % a další práva dle zákona. Souhrn jmenovitých hodnot akcií třídy B, se kterými není spojeno hlasovací právo, nepřesahuje 90 % základního kapitálu společnosti, není tedy porušen požadavek § 276 odst. 2 ZOK. Převoditelnost akcií třídy B je omezena právě předkupním právem akcionářů vlastnících akcie třídy A, souhlasem orgánu společnosti však podmíněna není. Převod akcií třídy A není omezen. Čl. 12.4 stanov uvádí, že s jednou akcií o jmenovité hodnotě 700 Kč je spojen jeden hlas, tato povinnost je splněna, ale celkový počet hlasů ve společnosti stanovy opět neobsahují. V článku 12.12 stanov pak nalezneme i způsob hlasování na valné hromadě, a to aklamací, pokud valná hromada nerozhodne jinak. Dle § 250 odst. 2 písm. e) musí stanovy v případě, mají-li být vydány akcie bez hlasovacího práva, obsahovat i počet hlasů spojených s jednou akcií pro případ, že vlastník této akcie může hlasovat na valné hromadě. Jak už je uvedeno výše, v čl. 12.4 stanov je obecně uvedeno, že s jednou akcií o jmenovité hodnotě 700 Kč je spojen jeden hlas a patrně by se toto ustanovení stanov mohlo uplatnit v případě, kdyby hlasovací právo akcionáře vlastnícího akcie třídy B obživilo a mohl tak hlasovat na valné hromadě, ale jelikož se u akcií třídy B nejedná o prioritní akcie, není obživnutí úplně relevantní. Každopádně dle mého názoru lze zákonný požadavek považovat za splněný právě tímto obecným ujednáním čl. 12.4 stanov. Ve stanovách také nalezneme údaj o tom, že byl zvolen dualistický systém vnitřní struktury, tento údaj obsahují stanovy výslovně v čl. 7, a nikoliv pouze zřízením představenstva a dozorčí rady, z čehož by tento údaj nepřímo také vyplýval.

Z absolutně obligatorních náležitostí lze opět doporučit doplnit do stanov celkový počet hlasů ve společnosti, ostatní obligatorní náležitosti jsou v pořádku a jsou splněny. Stanovy neobsahují žádné relativně obligatorní náležitosti, které by bylo možné vypustit.

5.2.6. Povinnosti vyplývající ze zvláštních zákonů

Společnost podle zákona o auditorech zřídila výbor pro audit. Tuto povinnost ukládá subjektům veřejného zájmu § 44 odst. 1 zákona o auditorech. Subjektem veřejného zájmu je dle § 1a písm. a) zákona o účetnictví odkazující na § 19a odst. 1 účetní jednotka, která je obchodní společností a je emitentem investičních cenných papírů přijatých k obchodování na evropském regulovaném trhu. Česká zbrojovka a.s. vydala v roce 2016 emisi dluhopisů, které byly obchodovány na Burze cenných papírů Praha, na základě žádosti společnosti byl však investiční cenný papír vyřazen od 27. 12. 2021 z obchodování. Povinnost mít zřízený výbor pro audit tak momentálně není aktuální, ale není vyloučena možnost, že společnost vydá další emisi investičních cenných papírů a povinnost zřídit výbor pro audit se stane znovu aktuální. Povinnost zveřejnit na webových stránkách společnosti seznam členů výboru pro audit je splněna.

5.2.7. Fakultativní náležitosti

Stanovy obsahují údaj o časovém vymezení společnosti na dobu neurčitou, a to samé by opět platilo i v případě absence tohoto údaje.

Čl. 6 stanov, který se týká akcií, v odst. 4 vymezuje předkupní právo akcionářů vlastníci akcie třídy A a způsob jeho realizace. Následující odstavce se věnují seznamu akcionářů, který společnost vede, včetně jeho náležitostí. Zde lze znovu upozornit na možnost nahradit seznam akcionářů evidencí zaknihovaných cenných papírů, jelikož společnost vydala pouze zaknihované akcie. Tato možnost může přinést určité výhody spočívající zejména v rychlosti změn v evidenci a úbytku administrace seznamu akcionářů, přesto ji společnost nevyužila.

V čl. 7 až 35 stanov nalezneme úpravu orgánu České zbrojovky a.s. Základem je zákonná úprava, od níž se stanovy liší několika odchylkami. Působnost valné hromady je proti zákonu rozšířena stanovami o schválení strategického rámce, podnikatelského záměru na období 5 let, schválení ročního hospodářského plánu, etického kodexu společnosti, rozhodování o organizačních složkách a účasti společnosti na podnikání jiných osob a schválení zástupců společnosti do orgánů společností s majetkovou účastí České zbrojovky a.s., schválení ročního plánu investic a nabytí či zcizení dlouhodobého majetku společnosti za podmínek ve stanovách uvedených, a o rozhodování o fondech společnosti. Liší se i kворum pro usnášitelnost, která je stanovami podmíněna přítomností akcionářů, vlastnicích akcie se jmenovitou hodnotou představující více než 60 % základního kapitálu společnosti (oproti 30 % dle zákona). Další modifikací zákonného ustanovení je konkretizace povinnosti představenstva svolat náhradní valnou hromadu, a to v případě není-li valná hromada po uplynutí jedné hodiny od začátku jednání schopna se usnášet. Společnost má v článku 12a stanov upraveno hlasování na valné

hromadě a rozhodování mimo valnou hromadu s využitím technických prostředků. Stanovy umožňují jak telefonní konferenci, tak i videokonferenci mezi akcionářem a společností. Případně se tak může konat celá valná hromada na návrh představenstva nebo kvalifikovaného akcionáře, pokud souhlasí všichni akcionáři. V obou těchto případech představenstvo přidělí akcionáři či akcionářům jedinečný identifikační kód, kterým se při dálkovém přenosu identifikují. Předseda nebo místopředseda představenstva rozešle akcionářům podmínky pro účast a hlasování s využitím technických prostředků a zajišťuje veškerou organizační činnost a zabezpečení náležitostí konání valné hromady. Korespondenční hlasování na valné hromadě jako hlasování s využitím technických prostředků není stanovami upraveno. Co naopak je v tomto článku stanov upraveno, je rozhodování per rollam v souladu s § 418 až 420 ZOK, a to v písemné formě, prostřednictvím poskytovatele poštovních služeb, jak předpokládá zákon, tak i pomocí elektronické pošty.

Působnost představenstva je rozšířena o přípravu návrhů a zpráv, o které je rozšířena působnost valné hromady (viz výše). Stanovy určují, že představenstvo má oproti zákonným třem členům s tříletým funkčním obdobím sedm členů s funkčním obdobím na deset let. Členem představenstva může být nad rámec zákonných požadavků (svéprávnost, bezúhonnost dle živnostenského zákona a neexistence překážek provozování živnosti) pouze osoba, která dosáhla věku 21 let a splňuje podmínky stanovené zákonem o zahraničním obchodu s vojenským materiálem. V případě odstoupení z funkce zaniká funkce jeden měsíc od doručení písemného oznámení, neschválí-li valná hromada na žádost odstupujícího jiný okamžik zániku funkce. Vedle předsedy volí představenstvo také dva místopředsedy představenstva. Zasedání představenstva se dle stanov koná nejméně jednou za tři měsíce. Stanovena je usnášeníschopnost představenstva za přítomnosti nadpoloviční většiny jeho členů a představenstvo rozhoduje nadpoloviční většinou všech členů (oproti zákonné nadpoloviční většině přítomných členů). Obdobně jako u valné hromady je ve stanovách upraveno zasedání a rozhodování představenstva s využitím technických prostředků. Rozhodnutí mimo zasedání představenstva lze přijímat pouze písemnou formou. Čl. 19 upravuje povinnosti člena představenstva, které vychází ze zákona, opět se tedy jedná o nadbytečné ustanovení.

Dozorčí rada má tři členy a jednoho volí zaměstnanci, jelikož má společnost více než 500 zaměstnanců. Organizaci volby a volební řád zajišťuje představenstvo. V případě odstoupení z funkce tato funkce zaniká jeden měsíc od doručení oznámení společnosti, neschválí-li valná hromada na žádost odstupujícího jiný okamžik zániku funkce. Na člena dozorčí rady jsou stanovami kladeny stejné požadavky jako na člena představenstva. Stejně jako u představenstva i dozorčí rada zasedá nejméně jednou za tři měsíce a je umožněno zasedání a rozhodování

s využitím technických prostředků. Stejně je i kvorum pro usnášeníschopnost a přijetí rozhodnutí dozorčí rady čili přítomnost a hlasování nadpoloviční většiny všech členů.

Úprava výboru pro audit ve stanovách je obdobná jako úprava dozorčí rady, a to včetně zániku funkce při odstoupení člena výboru, zasedání výboru pro audit, využití technických prostředků, kvora pro usnášeníschopnost a přijetí rozhodnutí a povinností člena výboru. Členům představenstva, dozorčí rady a výboru pro audit náleží dle čl. 34 stanov odměna, nestanoví-li smlouva o výkonu funkce, že je výkon funkce bezplatný. Výbor pro audit má tři členy s funkčním obdobím na čtyři roky. Stanovy určují, že člen výboru nemůže být členem představenstva nebo prokuristou.

Pro zastupování společnosti zvolila Česká zbrojovka a.s. pravidlo čtyř očí, společnost tedy zastupují vždy dva členové představenstva společně, kdy alespoň jeden z nich musí být předseda, nebo místopředseda. Stanovy také omezují zastupování společností vedoucími zaměstnanci, kteří mohou za společnost jednat pouze v rozsahu vymezeném ve vnitřním předpise, ale jedná se stále pouze o vnitřní omezení zástupčího oprávnění a účinky podle § 166 odst. 2 OZ bude mít vůči třetím osobám pouze za předpokladu, že s ním budou seznámeni. Pro rozdělení zisku a jiných vlastních zdrojů společnosti se použijí zákonná pravidla, stanovy se od nich v čl. 40 neodchylují. Stejně tak je tomu u pravidel pro zvýšení či snížení základního kapitálu společnosti v čl. 43 stanov, ani zde se stanovy neodchylují od zákona. Dle čl. 49.1 stanov návrh změny stanov může navrhnout i dozorčí rada. Čl. 49.3 stanov nereflektuje změnu znění § 362 ZOK a obsahuje znění před novelou zákona o obchodních korporacích, přesto se nejedná o rozpor, který by způsobil neplatnost ujednání stanov. I čl. 49.4 stanov upravující účinnost změny stanov opisuje znění zákona před novelou zákona o obchodních korporacích, stejně jako je tomu u stanov ŠKODA AUTO a.s. Stanovy obsahují také údaj o podřízení se zákonu o obchodních korporacích.

5.2.8. Rozpor stanov se zákonem

Rozpor se zákonem lze ve stanovách společnosti Česká zbrojovka a.s. spatřit v chybějící obligatorní náležitosti celkového počtu hlasů ve společnosti. Tato obligatorní náležitost není náležitostí způsobující neplatnost celé společnosti. Jedná se o obligatorní náležitost zavedenou novelou zákona o obchodních korporacích a absence vznikla opomenutím této zákonné povinnosti. Důsledek je stejný jako u společnosti ŠKODA AUTO a.s. a pro společnost ani pro stanovy tato skutečnost nemá žádný negativní důsledek. Přesto lze společnosti doporučit tento údaj jakožto obligatorní náležitost do stanov doplnit.

5.3. Air Bank a.s.

Poslední společností je společnost Air Bank a.s., se sídlem Evropská 2690/17, Dejvice, 160 00 Praha 6, IČO: 290 45 371, zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, sp. zn. B 16013 („Air Bank a.s.“). Air Bank a.s. je bankou, která na českém trhu poskytuje finanční služby od roku 2011, kdy jí byla udělena bankovní licence ČNB. Je také součástí skupiny PPF.⁵⁸ Air Bank a.s. byla založena zakladatelskou listinou ze dne 12. 2. 2010. Poslední změna stanov byla přijata 14. 12. 2020 s účinností od 1. 1. 2021.

5.3.1. Forma stanov

Poslední změna stanov společnosti Air Bank a.s. byla přijata rozhodnutím jediného akcionáře v působnosti valné hromady ve formě notářského zápisu⁵⁹. Požadavek formy notářského zápisu je tak podle § 12 ZOK ve spojení s § 416 odst. 2 ZOK splněn. Zároveň je splněn i požadavek věty druhé § 416 odst. 2 ZOK a schválený text změny stanov je v notářském zápisu obsažen.

Jediný akcionář byl při sepsání tohoto notářského zápisu zastoupen na základě plné moci. Výše jsem dospěl k požadavku písemné formy s úředně ověřeným podpisem na plné moci podle § 441 odst. 2 OZ, a to i při změnách stanov. Plná moc udělená jediným akcionářem byla podepsána v Nizozemském království, notářsky ověřena a opatřena apostilou. Tento zákonný požadavek byl tedy v tomto případě také splněn. Forma pro poslední změnu stanov byla tedy dodržena.

Jelikož působnost valné hromady vykonává jediný akcionář (§ 12 ZOK), není opět třeba uvažovat o správnosti procesního postupu přijetí poslední změny stanov.

5.3.2. Publikační povinnost

Povinnost podle § 66 písm. a) ZVR byla splněna, neboť sbírka listin Air Bank a.s. v obchodním rejstříku obsahuje zmíněný notářský zápis obsahující rozhodnutí jediného akcionáře o poslední změně stanov. Notářský zápis obsahuje nové úplné znění stanov. Dle mého názoru ho tak již není potřeba dle § 433 ZOK do sbírky listiny zakládat. Publikační povinnost byla splněna.

⁵⁸ Wikipedie: Otevřená encyklopedie: *Air Bank* [online], c2021 [citováno 23. 2. 2022]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Air_Bank.

⁵⁹ Notářský zápis č. NZ 385/2020, sepsaný 14. 12. 2020, založený do sbírky listin Air Bank a.s. dne 12. 2. 2021 [citováno 23. 2. 2022]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=65091631&subjektId=16293&spis=86865>.

5.3.3. Soulad s novelou zákona o obchodních korporacích

Společnost Air Bank a.s. splnila povinnost novely zákona o obchodních korporacích a přijala nové úplné znění stanov, které je v souladu s novelou zákona o obchodních korporacích. Nové znění stanov sice bylo jediným akcionářem přijato již 14. 12. 2020, tedy ještě za účinnosti zákona o obchodních korporacích ve znění před novelou zákona o obchodních korporacích, ale účinnost byla stanovena, jak už bylo zmíněno, na 1. 1. 2021, tudíž lze povinnost považovat za splněnou.

5.3.4. Obligatorní náležitosti

Ve stanovách společnosti Air Bank a.s. nalezneme v čl. 3 stanov obchodní firmu i sídlo. Jako sídlo společnosti je zvolena obec Praha, nikoliv konkrétní adresa, což je vhodné ujednání vzhledem k případné změně sídla v rámci obce.

Ve stejném článku stanov nalezneme i předmět podnikání banky. Jedná se o dvě základní činnosti podle zákona o bankách, tedy přijímání vkladů od veřejnosti a poskytování úvěrů. Dále jsou to činnosti podle § 1 odst. 3 písm. a), c), d), g), h), i), k), l), m) a r) ZB, které byly společnosti Air Bank a.s. v bankovní licenci povoleny, přičemž stanovy pak také vymezují hlavní a doplňkové investiční služby dle písm. h) téhož ustanovení podle zákona o podnikání na kapitálovém trhu, a to vždy ke kterým investičním nástrojům podle zákona o podnikání na kapitálovém trhu.

Výši základního kapitálu stanovy také obsahují a nalezneme ji v čl. 4 stanov. Základní kapitál je rozdělen na 500 021 akcií v zaknihované podobě znějících na jméno, z nichž každá má jmenovitou hodnotu 1 000 Kč. Všechny povinné náležitosti vztahující se k akciím tak stanovy obsahují. Čl. 8.1 stanov uvádí, že s jednou akcií o jmenovité hodnotě 1 000 Kč je spojen jeden hlas a celkový počet hlasů v bance činí 500 021. Dle čl. 17.3 stanov se na valné hromadě společnosti hlasuje aklamací, na návrh a po vyslovení souhlasu prosté většiny akcionářů je možné i tajné hlasování. Ve stanovách také nalezneme údaj o tom, že byl zvolen dualistický systém vnitřní struktury, tento údaj obsahují stanovy výslovně v čl. 1.4, a nikoliv pouze zřízením představenstva a dozorčí rady, z čehož by tento údaj nepřímou také vyplýval.

Všechny absolutní obligatorní náležitosti jsou v pořádku a jsou splněny. Stanovy obsahují v čl. 7.2 stanov lhůtu pro splacení emisního kursu akcionářem („v době určené ve stanovách (...), nejpozději však do 1 (jednoho) roku ode dne vzniku banky“), tento údaj jakožto relativně obligatorní náležitost by bylo možné ze stanov vypustit.

5.3.5. Povinnosti vyplývající ze zvláštních zákonů

Minimální výše základního kapitálu podle § 4 odst. 1 ZB je splněna, jelikož dle čl. 4.1 stanov činí výše základního kapitálu společnosti Air Bank a.s. 500 021 000 Kč. Stanovy také obsahují články s náležitostmi podle § 9 ZB, v čl. 13.3 reflektují povinnost informovat ČNB o konání valné hromady nejpozději v den svolání a v čl. 39.7 povinnost uložit ověřenou kopii stanov banky a jejich změn u ČNB. Stanovy dále v čl. 6.2 opisují povinnost předchozího souhlasu ČNB k rozhodnutí valné hromady o snížení základního kapitálu banky, nejedná-li se o snížení základního kapitálu banky k úhradě ztráty (§ 16 odst. 1 písm. d) ZB).

Společnost podle zákona o auditorech zřídila výbor pro audit. Tuto povinnost ukládá subjektům veřejného zájmu § 44 odst. 1 zákona o auditorech. Subjektem veřejného zájmu je dle § 1a písm. b) zákona o účetnictví banka podle zákona o bankách. Povinnost zveřejnit na webových stránkách společnosti seznam členů výboru pro audit je splněna.

5.3.6. Fakultativní náležitosti

Společnost Air Bank a.s. je dle čl. 2 stanov založena na dobu neurčitou, a to samé by opět platilo i v případě absence tohoto údaje.

Seznam akcionářů je nahrazen evidencí zaknihovaných cenných papírů, jelikož společnost vydala pouze zaknihované akcie a využila možnosti nahrazení seznamu akcionářů.

Pravidla pro zvýšení či snížení základního kapitálu upravená v čl. 5 a 6 stanov vychází ze zákonné úpravy, s výjimkou vyloučení způsobu snížení základního kapitálu vzetím akcií z oběhu na základě losování. Možnost snížení základního kapitálu vzetím akcií z oběhu na základě smlouvy zůstává zachována. Pro případ prodlení akcionáře se splacením emisního kursu stanovy stanovují úrok ve výši 20 % ročně z dlužné částky, oproti zákonnému dvojnásobku sazby úroku z prodlení stanovené zvláštním předpisem, jinak se pro splacení emisního kursu a následky jeho nesplacení uplatní zákonná pravidla. Podíl na zisku je dle § 348 odst. 3 ZOK splatný do tří měsíců od schválení účetní závěrky, neurčí-li stanovy jinak. Stanovy naproti tomu uvádí v čl. 8.2 stanov, že podíl na zisku a jiných vlastních zdrojích je splatný do tří měsíců ode dne, kdy bylo přijato usnesení valné hromady o rozdělení zisku a jiných vlastních zdrojích, neurčí-li zákon o obchodních korporacích, stanovy nebo rozhodnutí valné hromady jinak. Tento konflikt patrně nelze nyní výkladem vyřešit a bylo by vhodné ho při změně stanov vyjasnit.

V čl. 9 až 26 stanov pak nalezneme úpravu orgánu Air Bank a.s. Základem je zákonná úprava, od níž se stanovy liší několika odchylkami. Působnost valné hromady je proti zákonu opět rozšířena o několik bodů. Valná hromada musí být svolána nejpozději do čtyř měsíců

od posledního dne předcházejícího účetního období. Stanovy umožňují hlasování s využitím technických prostředků a také rozhodování per rollam.

Stanovy určují, že funkční období členů představenstva činí oproti zákonným třem rokům pět let. I působnost představenstva je rozšířena o několik bodů nad rámec zákona o obchodních korporacích a zákona o bankách. Stanovena je usnášenischopnost představenstva za přítomnosti nadpoloviční většiny jeho členů. V případě zániku funkce člena představenstva musí příslušný orgán zvolit do dvou měsíců nového člena. Stanovy také umožňují kooptaci. Stejně jako u valné hromady i zasedání představenstva může proběhnout za využití technických prostředků a je možné přijímat rozhodnutí i mimo zasedání. Lhůta pro doručení vyjádření člena představenstva je zkrácena na tři dny od doručení návrhu rozhodnutí.

Dozorčí rada má tři členy a jednoho volí zaměstnanci, jelikož má společnost více než 500 zaměstnanců. Funkční období činí pět let. Kandidát na funkci člena dozorčí rady voleného zaměstnanci může být navržen nejdříve v den vyhlášení voleb člena dozorčí rady voleného zaměstnanci a nejpozději sedm dnů po vyhlášení voleb. Volby vyhlašuje představenstvo tak, aby se uskutečnily nejpozději třicet dnů po tomto vyhlášení. Volby mohou proběhnout elektronicky nebo prostřednictvím hlasovacích lístků. Tato pravidla se obdobně uplatní pro odvolání člena dozorčí rady. Vznik funkce takto voleného člena dozorčí rady je podmíněn schválením ČNB. Stejně kvorum pro usnášenischopnost jako u představenstva je stanoveno i pro dozorčí radu. Předseda dozorčí rady musí být zvolen zbylými dvěma členy. Dozorčí rada plní funkce výboru pro odměňování, výboru pro jmenování a výboru pro rizika. I u dozorčí rady musí v případě zániku funkce člena dozorčí rady příslušný orgán zvolit do dvou měsíců nového člena a je umožněna kooptace. Stejně jako u valné hromady a představenstva i zasedání dozorčí rady může proběhnout za využití technických prostředků a je možné přijímat rozhodnutí i mimo zasedání. Stanovy také v čl. 22 obsahují působnost dozorčí rady, která je opět o některé body oproti zákonu rozšířena.

Výbor pro audit má tři členy s funkčním obdobím na pět let. Členem může být pouze fyzická osoba splňující podmínky zákona o obchodních korporacích pro člena dozorčí rady. Úprava výboru pro audit ve stanovách je obdobná jako úprava dozorčí rady, a to včetně zániku funkce při odstoupení člena výboru, kooptace, průběhu zasedání, kvora pro usnášenischopnosti, využití technických prostředků při zasedání a rozhodování per rollam, a povinností člena výboru. Zasedání výboru se koná nejméně 4x ročně a rozhodnutí je přijímáno prostou většinou hlasů členů výboru. Na členy výboru se také obdobně použije zákonný zákaz konkurence pro členy představenstva a členy dozorčí rady.

Společnost Air Bank a.s. vždy zastupují dva členové představenstva společně, i zde platí pravidlo čtyř očí. Pro rozdělení zisku a jiných vlastních zdrojů a úhradu ztráty společnosti se s výjimkou splatnosti podílu na zisku a jiných vlastních zdrojích, o které je pojednáno výše, použijí zákonná pravidla. Stanovy lze podle čl. 39 stanov změnit pouze dvoutřetinovou většinou přítomných akcionářů. Banku lze zrušit po předchozím souhlasu ČNB. Stanovy obsahují také údaj o podřízení se zákonu o obchodních korporacích.

5.3.7. Rozpor stanov se zákonem

Stanovy společnosti Air Bank a.s. neobsahují žádný rozpor se zákonem. Jediným nedostatkem je výkladová nejasnost ohledně splatnosti podílu na zisku a jiných vlastních zdrojích, kterou by bylo vhodné odstranit, jinak jsou stanovy bezvadné a srozumitelné.

Závěr

V diplomové práci jsem shrnul všechny teoretické poznatky, právní úpravu a judikaturu, která se ke stanovám akciové společnosti váže. Dospěl jsem k již delší dobu převládajícímu závěru, že stanovy jsou svou povahou smlouvou *sui generis*. Tato specifická povaha vyplývá zejména z toho, že stanovy zavazují nejen jejich strany, ale i třetí osoby, a vzhledem k této právní povaze se uplatní i specifická pravidla výkladu, která formuloval také Nejvyšší soud. Z právní úpravy vyplývá pro stanovy požadavek formy veřejné listiny, nedostatek formy je pak dle právní doktríny stižen absolutní neplatností a *de lege ferenda* by bylo vhodné mít následek nedostatku formy uvedený přímo v zákoně, po zápisu společnosti do obchodního rejstříku se pak bude jednat o neplatnost celé společnosti. Dospěl jsem také k tomu, jaké následky se v různých situacích rozporu stanov se zákonem uplatní, podle toho, zda rozpor vznikl a je řešen před vznikem společnosti, nebo až po něm. Zmíněny jsou také publikační povinnosti vyplývající ze zákona o veřejných rejstřících a povinnosti vyplývající ze zvláštních zákonů.

Změny stanov akciových společností vycházející z vůle akcionářů je možné provést dohodou všech akcionářů, rozhodnutím valné hromady nebo pověřeným představenstvem či správní radou. Ke změně stanov dochází i nezávisle na vůli akcionářů, a to především rozhodnutím státních a veřejných orgánů. Za změnu stanov na dohodnutou dobu lze považovat i akcionářskou dohodu všech akcionářů, představující tak jednorázový průlom do stanov.

Následně jsou rozebrány náležitosti stanov a jejich systematika. Jednotlivé obligatorní náležitosti jsou rozebrány samostatně, a to jak obligatorní náležitosti, které musí stanovy obsahovat po celou dobu, tak i ty, které lze po vzniku společnosti vypustit. V obecné rovině jsem se věnoval i náležitostem fakultativním a také jsem se zabýval následky chybějících náležitostí, jež se u obligatorních a fakultativních náležitostí liší. U obligatorních náležitostí v souvislosti s chybějícími náležitostmi můj výklad navazuje na otázku rozporu stanov se zákonem, a i zde bude záležet na tom, kdy se nedostatek posuzuje.

Na to jsem navázal rozborem novely zákona o obchodních korporacích ve vztahu ke stanovám akciové společnosti. Novela výrazně zjednodušila vypuštění obligatorních náležitostí ze stanov, které lze po vzniku vypustit, a odstranila možnou nákladnost tohoto procesu. Novela také změnila vztah ujednání stanov a smlouvy o výkonu funkce, když jednoznačně řeší jejich možnou kolizi. Zároveň stanovila povinnost uvést stanovy do souladu s jejím zněním a dosavadní ujednání odporující donucujícím ustanovením zákona pozbyla závaznosti.

Lze uzavřít, že právní úprava vycházející z velké části z implementace norem Evropské unie a doplněná o judikaturu Nejvyššího soudu je komplexní a plní svůj účel, a to až na drobné výkladové nejasnosti, na které dává odpověď právní doktrína.

V poslední řadě jsem se věnoval stanovám konkrétních společností, když jsem na ně veškeré předchozí poznatky aplikoval při jejich analýze. Výsledkem je několik dílčích závěrů, které lze učinit. Za prvé lze konstatovat, že i po uplynutí lhůty k uvedení stanov do souladu s novelou zákona o obchodních korporacích v obchodním rejstříku stále nalezneme společnosti, které tak neučinily. Dále jsem dospěl k tomu, že některé společnosti, které stanovy do souladu s novelou uvedené mají, přesto opominuly některé povinnosti z ní vyplývající, jako je například nová obligatorní náležitost celkový počet hlasů ve společnosti, které stanovy nereflektují. Stanovy společností, jež byly analyzovány často opisují zákonnou úpravu, ale pouze částečně, což může někdy působit výkladové nejasnosti, zda zbytek zákonné úpravy vylučují či nikoliv. Společnostem bych tedy doporučil vyloučení zákonných institutů do stanov uvádět výslovně, a pokud se nejedná o modifikaci zákonné úpravy, tak ji do stanov neopisovat. Na závěr bych společnostem doporučil doplnit do stanov všechny zákonem požadované náležitosti stanov.

Stanovy společnosti ŠKODA AUTO a.s. splňují zákonné požadavky na formu stanov a publikační povinnosti, avšak nebyly uvedeny do souladu s novelou zákona o obchodních korporacích. Co se absolutně obligatorních náležitostí týče, tak všechny s výjimkou celkového počtu hlasů ve společnosti stanovy obsahují a neobsahují žádné relativně obligatorní náležitosti, které by bylo možné vypustit. Neobsahují také žádné fakultativní náležitosti, které by byly v takovém rozporu se zákonem, že by způsobil jejich neplatnost. V rozporu se zákonem je absence jedné absolutně obligatorní náležitosti, která pro již vzniklou společnost nemá žádné nepříznivé důsledky, přesto doporučuji ji do stanov doplnit, a především neuvedení stanov do souladu s novelou zákona o obchodních korporacích.

I stanovy společnosti Česká zbrojovka a.s. splňují všechny zákonné požadavky na formu stanov a publikační povinnosti. Poslední změna stanov byla valnou hromadou přijata řádně a stanovy byly také uvedeny do souladu s novelou zákona o obchodních korporacích. I zde chybí ujednání o celkovém počtu hlasů ve společnosti jakožto absolutně obligatorní náležitosti. Stanovy neobsahují žádné relativně obligatorní náležitosti, které by bylo možné vypustit, ani žádné fakultativní náležitosti, které by byly v takovém rozporu se zákonem, že by způsobil jejich neplatnost. Splněny byly i v minulosti aktuální povinnosti vyplývající ze zákona o auditorech. V rozporu se zákonem je absence jedné absolutně obligatorní náležitosti, která pro již vzniklou společnost nemá žádné nepříznivé důsledky, přesto opět doporučuji ji do stanov doplnit.

Stanovy banky Air Bank a.s. také splňují zákonné požadavky na formu stanov, publikační povinnosti a stanovy byly uvedeny do souladu s novelou zákona o obchodních korporacích. Stanovy obsahují všechny absolutně obligatorní náležitosti. Jako jediné obsahují ujednání s relativně obligatorní náležitostí, kterou lze ze stanov vypustit. Neobsahují ani žádné fakultativní náležitosti, které by byly v takovém rozporu se zákonem, že by způsobil jejich neplatnost. Až na jednu výkladovou nejasnost týkající se splatnosti podílu na zisku a jiných vlastních zdrojů neobsahují žádný rozpor stanov se zákonem.

Stanovy posuzovaných společností by proto mohly být změněny, aby především neobsahovaly žádný rozpor se zákonem, ale také aby vedly k větší srozumitelnosti a výkladové jednoznačnosti.

Seznam zkratek

právní předpisy jsou citované ve znění pozdějších předpisů, není-li v textu výslovně uvedeno jinak

ČNB	Česká národní banka
Nejvyšší soud	Nejvyšší soud České republiky
notářský řád	zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)
novela zákona o obchodních korporacích	zákon č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony
občanský zákoník / OZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
zákon o auditorech	zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech)
zákon o bankách / ZB	zákon č. 21/1992 Sb., o bankách
zákon o daňovém poradenství	zákon č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky
zákon o dluhopisech	zákon č. 190/2004 Sb., o dluhopisech
zákon o obchodních korporacích / ZOK	zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)
zákon o penzijním připojištění	zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením
zákon o podnikání na kapitálovém trhu	zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu
zákon o účetnictví	zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

zákon o veřejných rejstřících / ZVR

zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných
rejstřících právnických a fyzických osob a o
evidenci svěřenských fondů

ZSP

zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích

živnostenský zákon / ŽZ

zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském
podnikání (živnostenský zákon)

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury

- ALEXANDER, Juraj, ARABASZ, Jindřich, ČÁP, Zdeněk, DĚDIČ, Jan, DOLEŽIL, Tomáš, FILIP, Václav, HRABÁNEK, Dušan, KRÍŽ, Josef, KUBÍK, Martin, LÁLA, Daniel, LASÁK, Jan, MAREK, Radan, MAULEOVÁ, Jana, NĚMEC, Libor a kol. *Zákon o obchodních korporacích: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 560
- CSACH, Kristián, HAVEL, Bohumil a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 55
- ČERNÁ, Stanislava. *Obchodní právo. Akciová společnost. 3. díl*. Praha: ASPI, 2006, s. 56
- ČERNÁ, Stanislava, ŠTENGLOVÁ, Ivana, PELIKÁNOVÁ, Irena a kol. *Právo obchodních korporací*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 412
- ČERNÁ, Stanislava, ŠTENGLOVÁ, Ivana, PELIKÁNOVÁ, Irena a kol. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, s. 104
- DĚDIČ, Jan, HAVEL, Bohumil, JINDŘICH, Miloslav, ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Zákon o veřejných rejstřicích právnických a fyzických osob. 1. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 265
- DVOŘÁK, Tomáš. *Akciová společnost*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 83
- ELIÁŠ, Karel. *Akciová společnost: systematický výklad obecného akciového práva se zřetelem k jeho reformě*. Praha: Linde, 2000, s. 152
- HAVEL, Bohumil, KAVAN, Petr. *Vyřešil skutečně Nejvyšší soud ČR otázku plných mocí? (Problém zmocnění k založení obchodní korporace – postačuje sylogismus?)*. Právní rozhledy, 2016, č. 1, s. 17-22
- LÁLA, Daniel. *Druhy podílů v kapitálových společnostech*. Praha, 2020. Rigorózní práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra obchodního práva, s. 173-174
- LIŠKA, Petr, DŘEVÍNEK, Karel, ELEK, Štefan, KOTÁB, Petr, RÝDL, Tomáš. *Zákon o bankách. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 152
- MASON, Roger. *Company articles and company constitution*. London: Thorogood, 2011, s. 30-31
- RONOVSKÁ, Kateřina, HAVEL, Bohumil. *Povaha a pravidla výkladu (nejen) zakladatelských právních jednání soukromých korporací*. Právní rozhledy 18/2016, s. 611
- ROZEHNAL, Aleš In ROZEHNAL, Aleš et al. *Obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, s. 423
- ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 582
- ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Lze akcionářům odejmout zákonem přiznaná práva, aneb kdy přestává být akcie akcií?* Bulletin advokacie 12/2017, s. 17
- ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Některé problémy změny zakladatelského právního jednání kapitálové obchodní společnosti*. Bulletin advokacie, 2016, č. 9, s. 27-31

2. Seznam použitých internetových zdrojů

ČECH, Petr. *Ještě k požadavku notářského zápisu o plné moci* [online]. Právní rádce, 2015 [cit. 13. 2. 2021]. Dostupné z: <https://pravnicaradce.ekonom.cz/c1-63652800-jeste-k-pozadavku-notarskeho-zapisu-o-plne-moci>

SEDLÁČEK, Jakub. *Smluvní volnost a její meze ve stanovách českých akciových společností* [online]. Právní prostor, 2018 [cit. 24. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obchodni-pravo/smluvni-volnost-a-jeji-meze-ve-stanovach-ceskych-akciovych-spolecnosti>

Wikipedie: Otevřená encyklopedie: *Škoda Auto* [online]. c2022 [citováno 12. 1. 2022]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=%C5%A0koda_Auto&oldid=20818883

Notářský zápis č. NZ 163/2018, sepsaný 30. 8. 2018, založený do sbírky listin ŠKODA AUTO a.s. dne 9. 10. 2018 [citováno 12. 1. 2022]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=54724652&subjektId=47718&spis=73153>

Úplné znění stanov ze dne 3. 9. 2018, založené do sbírky listin ŠKODA AUTO a.s. dne 9. 10. 2018 [citováno 12. 1. 2022]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=54724651&subjektId=47718&spis=73153>

Internetové stránky společnosti Česká zbrojovka a.s. [online], [citováno 26. 1. 2022]. Dostupné z: <https://www.czub.cz>

Notářský zápis č. NZ 248/2020, sepsaný 24. 11. 2020, založený do sbírky listin Česká zbrojovka a.s. dne 20. 1. 2021 [citováno 26. 1. 2022]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=64798347&subjektId=174660&spis=683075>

Úplné znění stanov ze dne 28. 8. 2018, založené do sbírky listin Česká zbrojovka a.s. dne 23. 10. 2018 [citováno 26. 1. 2022]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=54911657&subjektId=174660&spis=683075>

Úplné znění stanov ze dne 1. 1. 2021, založené do sbírky listin Česká zbrojovka a.s. dne 20. 1. 2021 [citováno 26. 1. 2022]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=64798347&subjektId=174660&spis=683075>

Wikipedie: Otevřená encyklopedie: *Air Bank* [online], c2021 [citováno 23. 2. 2022]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Air_Bank

Notářský zápis č. NZ 385/2020, sepsaný 14. 12. 2020, založený do sbírky listin Air Bank a.s. dne 12. 2. 2021 [citováno 23. 2. 2022]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=65091631&subjektId=16293&spis=86865>

3. Seznam použitých právních předpisů

Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 190/2004 Sb., o dluhopisech, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

4. Seznam použité judikatury

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 8. 2003, sp. zn. 29 Odo 146/2003, publikovaný ve Sbírce civilních rozhodnutí a stanovisek pod č. 27/2004

Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 13. 1. 2016, sp. zn. Cpjn 204/2015, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 31/2016

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 10. 2012, sp. zn. 29 Cdo 3191/2010, publikované ve Sbírce civilních rozhodnutí a stanovisek pod č. 19/2012

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 12. 2019, sp. zn. 27 Cdo 5749/2017

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2020, sp. zn. 27 Cdo 4460/2018, publikované v Ius Focus, 5/2021

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 29 Cdo 3919/2014, ve věci *Centrum ohradníků, s. r. o.* publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 43/2015

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2017, sp. zn. 29 Cdo 1104/2016, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 62/2018

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 5. 2010, sp. zn. 29 Cdo 2444/2009, publikované v Souboru civilních rozhodnutí a stanovisek pod č. 12/2010

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 4. 2009, sp. zn. 29 Cdo 2254/2007, publikované v Souboru civilních rozhodnutí a stanovisek pod č. 10/2009

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 1. 2013, sp. zn. 7 Cmo 275/2012, publikované v Obchodněprávním revue pod č. OR 10/2013, s. 301

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 9. 2015, sp. zn. 29 Cdo 1118/2015

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 5. 2015, sp. zn. 29 Cdo 2219/2015, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 97/2017

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2008, sp. zn. 29 Cdo 201/2007, publikované v Soudních rozhledech pod č. 5/2011, s. 175

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 10. 2018, sp. zn. 29 Cdo 5758/2016, publikované v Právních rozhledech pod č. 4/2019, s. 146

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2020, sp. zn. 27 Cdo 3814/2018

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 4. 2017, sp. zn. 7 Cmo 205/2016, publikované v Obchodněprávním revue pod č. 7-8/2017, s. 208.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 5. 2021, sp. zn. 27 Cdo 3549/2020, publikované v Ius Focus pod č. 6/2021

Stanovy akciové společnosti

Abstrakt

Diplomová práce na téma *Stanovy akciové společnosti* si dává za cíl shrnout a detailně rozebrat veškeré dosavadní teoretické poznatky a právní úpravu vztahující se ke stanovám akciové společnosti a tyto poznatky následně aplikovat v praxi při analýze konkrétních stanov některých akciových společností.

Práce je rozdělena do pěti kapitol. První kapitola se věnuje právní povaze stanov, jejich výkladu, formě včetně otázek jejího nedodržení, otázkám rozporu stanov se zákonem a jeho následkům, a povinností ohledně publikace stanov a povinností vyplývajícím ze zvláštních zákonů.

Druhá kapitola se zabývá otázkami změn stanov. Rozebrány jsou všechny možnosti změn stanov, ať už vyplývají z vůle akcionářů nebo jsou důsledkem některých jiných právních skutečností. Pozornost je věnována i účinnosti změn stanov a jednorázovému průlomu do nich.

Ve třetí kapitole jsou rozebrány náležitosti stanov akciové společnosti. Jednotlivé obligatorní náležitosti vyplývající z občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích jsou popsány v samostatných pododdílech. Nechybí ani pojednání o fakultativních náležitostech. Některé konkrétní fakultativní náležitosti jsou řešeny ve stanovách společností, které byly v této práci podrobeny analýze.

Čtvrtá kapitola navazuje rozbořem novely zákona o obchodních korporacích ve vztahu ke stanovám akciové společnosti. Soulad s novelou zákona o obchodních korporacích je opět posuzován u konkrétních společností v poslední kapitole.

Poslední kapitola je zaměřena na již zmíněnou analýzu stanov konkrétních společností. Pro tuto práci byly zvoleny stanovy společností ŠKODA AUTO a.s., Česká zbrojovka a.s. a Air Bank a.s. Posuzovány jsou skutečnosti, které jsou teoreticky popsány v předchozích kapitolách. Jako poslední je u každé společnosti posuzován rozpor stanov se zákonem.

Výsledkem diplomové práce je zhodnocení právní úpravy a toho, jak jsou některé významné akciové společnosti v České republice schopny naplňovat požadavky kladené zákonem na stanovy a také některá doporučení, jak lze jejich znění upravit, aby byly výkladově jednoznačné a bezvadné.

Klíčová slova: stanovy, akciová společnost, společenská smlouva

By-Laws of a Joint-Stock Company

Abstract

The diploma thesis on the topic of *By-Laws of a Joint-Stock Company* aims to summarize and analyze in detail all the existing theoretical knowledge and legislation relating to the by-laws of the joint stock company and then apply this knowledge in practice in the analysis of specific by-laws.

The work is divided into five chapters. The first chapter deals with the legal nature of the by-laws, their interpretation, their form including issues of non-compliance, issues of conflict with the law and its consequences, and obligations regarding the publication of by-laws and obligations arising from special acts.

The second chapter deals with issues of amendments to the by-laws. All possibilities of amending the by-laws are discussed, whether they result from the will of the shareholders or are the result of some other legal facts. Attention is also paid to the effectiveness of the amendments to the by-laws and a one-time breakthrough into them.

The third chapter discusses the requirements of the company's by-laws. The individual mandatory requirements arising from the Civil Code and the Business Corporations Act are described in separate subsections. There is also a treatise on optional requirements. Some specific optional requirements are discussed in the by-laws of the companies that were analyzed in this work.

The fourth chapter follows with an analysis of the amendment to the Business Corporations Act in relation to by-laws of a joint-stock company. Compliance with the amendment to the Business Corporations Act is again assessed for specific companies in the last chapter.

The last chapter is focused on the already mentioned analysis of the by-laws of specific companies. The by-laws of ŠKODA AUTO a.s., Česká zbrojovka a.s. and Air Bank a.s. were chosen for this work. Facts that are theoretically described in the previous chapters are assessed here. Lastly, for each company, the conflict of the by-laws with law is assessed.

The result of the diploma thesis is an assessment of the legislation and how some major joint-stock companies in the Czech Republic are able to meet the legal requirements of the by-laws and also some recommendations on how their wording can be modified so that they are unambiguous and flawless.

Key words: by-laws, joint-stock company, memorandum of association